

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

สารนิพนธ์
ของ
จรัสพร ส่องอุบล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ธันวาคม 2553

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

สารนิพนธ์
ของ
จรัสพร ส่งอุบล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ธันวาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

บทคัดย่อ
ของ
จรัสพร ส่องอุบล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ธันวาคม 2553

จรัสพร ส่งอุบล. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4*

โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:

รองศาสตราจารย์ เวย์ณี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง โรงเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกปัจจัยที่ศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 119 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับเป็นชั้น (Strata) เครื่องมือที่ใช้วิจัยได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า :-

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_1) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_3) การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_5) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_6) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9)

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X_7)

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ กับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_2) บุคลิกภาพ (X_4)

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีปัจจัยมากที่สุดไปหาปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_6) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_8)

5. สมการพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร มีดังนี้

สมการพยากรณ์ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ในรูปของคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 1.683 + 0.340X_6 + 0.183X_8$$

สมการพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = 0.491X_6 + 0.237X_8$$

FACTORS AFFECTING ON SELF-ESTEEM OF THE FOURTH LEVEL ,
SECONDARY GRADES 4-6 STUDENTS AT SAMUTSAKORN
WITTAYA IN SAMUTSAKORN PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
JARUSPORN SONGUBON

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
December 2010

Jarusporn Songubon. (2010). *Factors Affecting on Self-Esteem of the Fourth Level, Secondary Grades 4-6 Students at Samutsakorn Wittaya in Samutsakorn Province*. Master's Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assoc. Prof. Waythanee Greethong

The purposes of this research were to study the factors affecting on self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Samutsakorn Wittaya in Samutsakorn Province. The factors were divided into 3 dimensions, First of them was personal factor: educational level, learning achievement, and personality, Second of them was family factor: guardian's economic level and guardian's supporting towards student and Third of them was learning environmental factors: mathematical physical learning environment, interpersonal relationship between students and their teachers and interpersonal relationship between students and their peer groups.

The 199 samples were the fourth level, secondary grades 4-6 at Samutsakorn Wittaya in Samutsakorn Province in academic year 2010. These students were stratified randomly from population with strata of class. The instrument was questionnaires of self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Samutsakorn Wittaya in Samutsakorn Province. The data was analyzed by the Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :-

1. There were significantly positive correlation among self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Samutsakorn Wittaya in Samutsakorn Province and 6 factors; age (x1), guardian's economic level (x3), guardian's supporting towards student (x5), interpersonal relationship between students and their family (x6), interpersonal relationship between students and their teachers (x8), and interpersonal relationship between students and their peer groups (x9) and at .01 level.

3. There was significantly negative correlation self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Samutsakorn Wittaya in Samutsakorn Province and 6 factors; educational level : physical learning environment (x7) at .05 level.

4. There were no significantly correlation among self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Samutsakorn Wittaya in Samutsakorn Province and 2 factors; learning achievement(x₂) and personality (x₄).

5. The significantly predicted equation of studying self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Samutsakorn Wittaya in Samutsakorn Province at.01 level were as follows:

5.1 In term of row scores were:

$$\hat{Y} = 1.683 + 0.340X_6 + 0.183X_8$$

5.2 In term of standard score were:

$$Z = 0.491X_6 + 0.237X_8$$

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน
สมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ของ จรัสพร ส่งอุบล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(รองศาสตราจารย์ เวชนี กรีทอง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(รองศาสตราจารย์ เวชนี กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

.....

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ เวชนี กรีทอง)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ .....เดือนธันวาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เวชนี กรีทอง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา กรรมการสอบ ปากเปล่าสารนิพนธ์ ซึ่งให้ความรักความเมตตาแก่ศิษย์ พร้อมทั้งกรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด และ ข้อเสนอแนะรวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอชื่นชมและลึกซึ้งในพระคุณของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง ที่ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ดำเนินการได้สำเร็จ สมบูรณ์ลงได้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสณา จุฬรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจ เครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ชีวิตแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์ถัดดาวัลย์ บางท่าไม้ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อาจารย์ชุลีกร หัวหน้างานแนะแนว ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบใจนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ที่ให้ความร่วมมือ เป็นกลุ่มตัวอย่าง และตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษาทุกคนที่เป็นกำลังใจด้วยดีมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ รวมทั้งสมาชิกทุกคนในครอบครัว เพื่อน ๆ ทุกคน และผู้ใกล้ชิด ที่ได้ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจ รวมทั้งการช่วยเหลือด้วยทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัยด้วยดี จนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ สมาชิกทุกคนในครอบครัว ผู้มีพระคุณทุกท่านที่เป็นแรงบันดาลใจให้กับชีวิตผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนบูรพาจารย์ที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาการศึกษา ความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

จรัสพร ส่งอุบล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า.....	10
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย.....	36
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	39
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	40
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	41
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	58
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	63
ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	63
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	66
อภิปรายผลการวิจัย.....	67
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก.....	81
ภาคผนวก ข.....	84
ภาคผนวก ค.....	100
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	108

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร.....	58
3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร.....	59
4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร.....	61
5 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร.....	62
6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	101
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการสนับสนุนทาง การเรียนรู้ของผู้ปกครอง.....	102
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับผู้ปกครอง.....	103
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ ของการเรียน.....	104
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับครู.....	105
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน.....	106
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	107

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนเร็วและสลับซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลกระทบทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ ทำให้สังคมไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนคนไทย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ปัญหาทางครอบครัว ปัญหาทางการศึกษา ปัญหาด้านการบริโภคนิยม เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าของชาติให้เกิดขึ้นในอนาคตการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้นั้นต้องอาศัยบุคคลที่มีคุณภาพเป็นพื้นฐานในการพัฒนา เพราะบุคคลเป็นทรัพยากรที่มีค่าและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคม หากได้รับการส่งเสริมให้มีคุณภาพแล้วก็เท่ากับเป็นการสร้างความปึกแผ่นให้แก่ประเทศชาติ ดังที่โกศล เพ็ชรสุวรรณ (2534: 35) กล่าวว่าประเทศที่มีอำนาจในโลกนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่และจำนวนพลเมืองของแต่ละประเทศ แต่ขึ้นอยู่กับ “คุณภาพ” ของคน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้บุคคลภายในประเทศมีคุณภาพการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังกระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2543: 87) ว่าการศึกษาเป็นการสร้างและการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน พอเหมาะกันทุกๆด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของชาติ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้ในอนาคต

การจัดการศึกษาที่นักเรียน ในปัจจุบันนี้ได้รับได้สังเกตเห็นความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมการมีคุณสมบัติที่เหมาะสม แต่หากว่าทางโรงเรียนให้ความสำคัญกับความรู้เชิงวิชาการเพียงอย่างเดียวมากเกินไป หรือว่าให้ความสำคัญกับความรู้เชิงวิชาการน้อยไปก็ล้วนแล้วแต่ไม่ส่งผลดีต่อตัวนักเรียนในทุกๆ ด้าน เพราะว่าในความเป็นจริงแล้วนักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อพวกเขามีความสุขในสิ่งที่ได้เรียน (กระทรวงศึกษา. 2545; อ้างอิงจาก Danis Lawierces,) ฉะนั้นแล้วการจัดการศึกษาจึงควรให้ตอบสนองกับความต้องการของนักเรียนให้มากที่สุดและในขณะเดียวกันก็ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านอื่น ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนอย่างสูงสุด การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self – esteem) เป็นการประเมินตนเองทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตนตั้งไว้ ซึ่งพิจารณาจากความสำเร็จและความล้มเหลวจากประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต โดยการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นอาจเกิดขึ้นจากตนเอง

เช่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นอิสระ ยอมรับตนเอง หรืออาจจะเกิดจากการเห็นคุณค่าจากคนรอบข้าง เช่น เพื่อน พ่อแม่ ครู ญาติพี่น้อง โดยบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีความวิตกกังวลขาดความมั่นใจในตนเอง หลีกหนีปัญหา และมักใช้กลไกการป้องกันตนเอง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ อาจทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา (อัมพวรรณ อิมท้าว 2547: 17-18; อ้างอิงจาก Coopersmith, 1981)

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นลักษณะหนึ่งที่ทางโรงเรียนควรที่จะสร้างเสริมให้มีอยู่ในตัวนักเรียนทุกคนควบคู่ไปกับการได้รับความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ และทักษะต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เน้นให้นักเรียนเก่ง ดี มีสุข เก่ง หมายถึงความสามารถทางพุทธิปัญญา คือความรู้ความเข้าใจที่แจ่มแจ้งสามารถนำไปใช้ ได้วิเคราะห์เป็น สังเคราะห์ได้ ประเมินได้อย่างเข้าใจและรู้แจ้งตามศักยภาพ ดี หมายถึง เป็นผู้มีเจตคตินิยมที่ดีต่อการเรียน ความเป็นอยู่ต่อบุคคลต่อสังคม ชุมชน และประเทศ มีสุข หมายถึง สนุกกับการเรียนและใคร่เรียนรู้ตลอดชีวิต (อาภาพรรณ พิริยาพิทักษ์ภรณ์, 2546) สาเหตุหนึ่งก็มาจากในช่วงวัยรุ่นนั้นจะต้องมีการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองในหลาย ๆ อย่าง เนื่องจากอยู่ในช่วงค้นหาอัตลักษณ์แห่งตนนั่นเอง

การที่คนเราสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุขและพัฒนาตัวเองให้ก้าวหน้าได้นั้นจะต้องอาศัยการปรับตัวอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะในสภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ รวมไปถึงสาธารณูปการส่งผลให้ประชาชนมีวิถีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายขึ้น และในชีวิตประจำวันของคนเรานั้นต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ มากมาย ซึ่ง นิภา นิชยาน (2530: 12) กล่าวว่าปัญหาใหญ่ข้อหนึ่งของคนไทยในปัจจุบันคือปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวหรือปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี อันมีผลกระทบกระเทือนถึงแบบแผนความเป็นอยู่ตลอดจนชีวิตจิตใจของคนไทยทุกวัยทุกด้าน สังคมไทยทุกวันนี้มีสภาพสับสนวุ่นวาย ขาดความคงตัวและเต็มไปด้วยข้อเรียกร้องและขัดแย้ง สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุให้เราปรับตัวไม่ทัน อันทำให้เกิดปัญหาและความคับข้องใจนานาประการ จนบังเกิดความสับสนระส่ำระสายทั่วไปหมด แต่คนเรามีแรงผลักดันบางอย่างที่ทำให้เกิดความต้องการและพยายามที่ดิ้นรนแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการของตน และยิ่งกว่านั้น สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เราต้องพบกับความกดดัน และความตึงเครียดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะเราไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเราได้อย่างง่ายดายเสมอไป

วัยที่มีความสำคัญมากวัยหนึ่งในด้านการปรับตัวคือ “วัยรุ่น” ซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อเป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหา และมีความเครียดทางอารมณ์ (Hurlock, 1967: 2) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ นิภา นิชยาน (2530: 17) ที่กล่าวว่า ช่วงวัยที่เกิดวิกฤตการณ์หรือปัญหายุ่งยากใจในการปรับตัวมากที่สุดได้แก่ วัยรุ่นต่อเนื่องกับวัย ตอนต้น คือ ระหว่างอายุ 15-25 ปี ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่คนเราดิ้นรนต่อสู้เพื่อการเป็น ใหญ่เต็มตัว และพยายามสร้างหลักฐานของชีวิตทุก ด้านเพื่อสร้างความ

มันคงในชีวิต ยิ่งกว่านั้นวัยนี้มีความกลัวหรือความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องทางสังคมมากกว่าวัยอื่น ได้แก่ กลัวการเสียน้ำในหมู่เพื่อนร่วมวัย ตัวอย่างเช่น กลัวสอบตก กลัวกล่าวหาว่าเป็นคนขี้ขลาด กลัวถูกหาว่าเป็นลูกแหงของพ่อแม่ กลัวการไม่มีแฟน กลัวเสียแฟนให้เพื่อน กลัวกลุ่มเพื่อนรังเกียจ นอกจากนี้ยังมี การกลัว มีอำนาจ กลัวการวิจารณ์ของพ่อแม่หรือ อื่น กลัวความผิดหวังและความล้มเหลวในด้านการเรียน การทำงาน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527 : 22) ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมส่วนมากมักเป็นผลมาจากการปรับตัวที่ไม่ดีของบุคคลที่แตกต่างกันออกไป การปรับตัวเป็นกิจกรรมสำคัญของชีวิตเป็นกระบวนการทางจิตใจเพื่อคงไว้สุขภาพจิตที่ดี

การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองสูงแล้วนักเรียนก็จะสามารถหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพราะหากว่านักเรียนเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงแล้วนักเรียนก็สามารถหาทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมได้ ซึ่งสอดคล้องกับรอย (อัมพวรรณ อัมท้าว, 2547: 3; อ้างอิงจาก Roy, 1984) ได้กล่าวไว้ว่าบุคคลที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในระดับสูงแล้วนักเรียนก็จะสามารถจัดการกับความขัดแย้ง ความตึงเครียดได้ดีมีประสิทธิภาพ การเห็นค่าในตนเองจึงเปรียบเสมือนพลังที่ช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้อย่างมั่นใจ สามารถดำรงชีวิตอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเหมาะสม

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูกิจกรรมแนะแนวระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ได้สังเกตพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ไม่ค่อยกล้าแสดงออกมากเท่าที่ควร ไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเองเท่าที่ควร เวลาที่สงสัยมักไม่ค่อยถามครูหรือผู้รู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจจำนวน 145 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ สอบถามนักเรียนดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “นักเรียนคิดว่าขณะที่เรียนอยู่ในโรงเรียน นักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีคือปัญหาใด” ผลการสำรวจพบปัญหาเรียงลำดับจากปัญหาที่พบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาการปรับตัว จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ได้แก่ ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ไม่มีเพื่อนคุย และเพื่อนไม่ยอมรับเข้าทำงานกลุ่ม และ ปัญหาการเรียน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูสอน และทำการบ้านไม่ได้ และ ปัญหาระเบียบวินัย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ได้แก่ นักเรียนแต่งตัวผิดระเบียบ และมาโรงเรียนสาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาการปรับตัว จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 48 ได้แก่ ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ไม่มีเพื่อนคุย ไม่ได้รับการชมเชยจากครู และเพื่อนไม่ยอมรับเข้าทำงานกลุ่ม ปัญหาการเรียน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32 ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียน และทำการบ้านไม่ได้ เบื่อหน่ายการเรียน และ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ได้แก่ มาเรียนสาย ไม่มีใครอยู่บ้าน ไม่มีเงินมาโรงเรียน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาการปรับตัว จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 51.11 ได้แก่ รู้สึกว่าตนเองตอบปัญหาไม่ได้ ไม่มีความสามารถพิเศษ ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ปัญหาด้านการเรียน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 28.88 ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียน และทำการบ้านไม่ได้ และ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ได้แก่ มาเรียนสาย ไม่มีเงินมาโรงเรียน ต้องช่วยที่บ้านทำงาน

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “จากปัญหาข้อที่ 1 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด” ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัวมีสาเหตุมาจาก ความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อนในการทำกิจกรรม และยังไม่คุ้นเคยกับเพื่อนในห้อง ปัญหาการเรียนมีสาเหตุมาจาก เนื้อหาวิชายาก ครูสอนเร็วเกินไป และพูดคุยกับเพื่อนในขณะที่เรียน และปัญหาระเบียบวินัยมีสาเหตุมาจาก นักเรียนมักเลียนแบบเพื่อนในการแต่งกาย และโรงเรียนมีกิจกรรมที่เข้มงวดมากเกินไป

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีปัญหาการปรับตัวมีสาเหตุมาจาก มีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเพื่อนในกลุ่ม ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และทำงานที่ครูสั่งไม่ประสบความสำเร็จ และปัญหาการเรียนมีสาเหตุมาจาก โรงเรียนมีกิจกรรมมากเกินไป และต้องเรียนพิเศษในตอนเย็นจึงไม่มีเวลาทำการบ้าน และปัญหาด้านเศรษฐกิจมีสาเหตุมาจาก พ่อแม่มีอายุมาก ไม่มีคนงานช่วยทำงานที่บ้านเท่าที่ควร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาการปรับตัวมีสาเหตุมาจาก มีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเพื่อนในกลุ่ม ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ปัญหาการเรียนมีสาเหตุมาจาก ครูสอนน่าเบื่อ และไม่มีเวลาทำการบ้านเพราะต้องไปเรียนพิเศษในตอนเย็น และปัญหาด้านเศรษฐกิจมีสาเหตุมาจาก ไม่มีคนงานช่วยทำงานที่บ้านเท่าที่ควร และมีเงินไม่พอในการมาเรียน

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้น พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร มีปัญหาด้านการปรับตัวมากที่สุด และเห็นว่าการพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนนอกจากปัจจัยทางสติปัญญาแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ร่วมด้วย ผู้เรียนจะพัฒนาตนเองได้ด้วยการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุดนั้นจะทำให้มีความกระตือรือร้นทางการเรียน มีความทะเยอทะยานทางการเรียน มีการพึ่งพาตนเองทางการเรียน มีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง มีการวางแผนการเรียน ฉะนั้นการที่นักเรียนคนใดมีการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการเรียน จะสามารถทำให้ตนเองเรียนได้อย่างประสบความสำเร็จและมีความสุขได้ในชีวิต โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ดั่งที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530: 69) กล่าวว่า การปรับตัวด้านการเรียน หมายถึง ผลของความพยายามของบุคคลที่พยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเองไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นปัญหาด้านบุคลิกภาพด้านความต้องการหรือด้านอารมณ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจนกระทั่งบุคคลนั้นสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ และถ้าบุคคลนั้นปรับตัวได้ดีก็จะอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นได้อย่างมีความสุข ซึ่ง

อาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การปรับตัวของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวมักเกิดปัญหาพฤติกรรมอื่นขึ้นมา เช่น เกร ก้าวร้าว คือ ชน หงุดหงิดคบเพื่อนไม่ดี หนีเรียน หนีเที่ยว ปัญหาทางเพศ และ การใช้สารเสพติด ซึ่งเกิดจากความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเองที่มาจากความสำเร็จในการเรียนการถูกตำหนิจากพ่อแม่ เป็นความรู้สึกตนเองล้มเหลว และขาดความภูมิใจในตนเอง การหาสาเหตุของปัญหาควรรีบทำเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมอื่นๆที่จะตามมาได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530:71; อ้างอิงจาก Coleman and Hammen. 1974)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้ประกอบการวางแผนนโยบายเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1,196 คน เป็นนักเรียนชาย 489 คน และนักเรียนหญิง 707 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 506 คน เป็นนักเรียนชาย 204 คน และนักเรียนหญิง 302 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 407 คน เป็นนักเรียนชาย 170 คน และนักเรียนหญิง

237 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 283 คน เป็นนักเรียนชาย 115 คน และนักเรียนหญิง 168 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 119 คน เป็นนักเรียนชาย 48 คน และนักเรียนหญิง 71 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน เป็นนักเรียนชาย 20 คน และนักเรียนหญิง 30 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 41 คน เป็นนักเรียนชาย 17 คน และนักเรียนหญิง 24 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน เป็นนักเรียนชาย 11 คน และนักเรียนหญิง 17 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตามตารางของยามานะ (Yamane, 1967: 886-887) โดยใช้ระดับชั้น (Strata)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

- 3.1.1.1 เพศ
- 3.1.1.2 ระดับชั้น
- 3.1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3.1.1.4 บุคลิกภาพ

3.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

- 3.1.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- 3.1.2.2 การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
- 3.1.2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

- 3.1.3.1 ลักษณะทางกายภาพของการเรียน
- 3.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- 3.1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.2 ตัวแปรตาม คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ที่มีต่อตนเองมองเห็นตนเองมีคุณค่า มีความสำคัญ ยอมรับว่าตนเองมีความสามารถ และสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเห็นคุณค่าในตนเองแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผล เป็นการเห็นคุณค่าในตนเองจากการที่ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการได้รับการยอมรับจากบิดามารดา และบุคคลอื่นเมื่อประสบความสำเร็จตามความปรารถนาของบิดามารดาในเรื่องที่บิดามารดาต้องการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความอดทน พึ่งตนเอง มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบในงานและความพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

1.2 ด้านการปรับตัวเกี่ยวกับอารมณ์ เป็นการเห็นคุณค่าในตนเองจากการมองโลกในแง่ดี มีความร่าเริงแจ่มใส มีอารมณ์ขัน มีความกล้าแสดงออกและมีความวิตกกังวลต่ำ มีความเอาจริงเอาจัง เชื่อมมั่นในตนเอง มีความสามารถในการตัดสินใจและมีความมั่นคงทางอารมณ์

1.3 ด้านการปรับตัวทางสังคม เป็นความสามารถในการทำให้คนอื่นรักมีความยุติธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการเสียสละหรือประโยชน์ส่วนรวม การได้รับการยอมรับจากสังคมและอยากให้ผู้อื่นยอมรับตน

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ องค์กรประกอบด้านส่วนตัว องค์กรประกอบด้านครอบครัว และองค์กรประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ และนิสัยรักการอ่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

2.1.2 ระดับชั้น ได้แก่

2.1.1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.1.1.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.1.1.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งวัดจากผลการเรียนที่เป็นคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ในภาคเรียนที่ผ่านมา

2.1.4 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนที่แสดงออกมา เพื่อตอบสนองต่อสภาพการณ์ต่างๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins' Activity Survey) โดยแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

2.1.3.1 บุคลิกภาพแบบเอ ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่รักความก้าวหน้า ชอบฝ่าฝืนอุปสรรค มีความก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว และไม่ชอบการรอคอย

2.1.3.2 บุคลิกภาพแบบบี ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา ใจดีเยือกเย็น ทำงานมีลักษณะเรื่อย ๆ เฉื่อย ๆ ไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว ชอบการพักผ่อนดำเนินชีวิต

แบบง่าย ๆ และไม่ชอบฝ่าฝืนอุปสรรคในการทำงาน ไม่ชอบที่จะทำงานในเวลารีบด่วน และสามารถอดทนในการรอคอยได้

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง และการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การแสดงความรัก ความเคารพ มีความผูกพันกับผู้ปกครอง เชื่อฟัง ขอมรับระเบียบของผู้ปกครอง สามารถขอคำแนะนำ ซักถาม และขอคำปรึกษาในการปฏิบัติตนทั้งในด้านการเรียนและในด้านส่วนตัว

2.2.1.2 การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความห่วงใย เอาใจใส่ต่อเรื่องการเรียน ให้กำลังใจและไว้วางใจในการทำกิจกรรมของนักเรียน และสามารถให้คำปรึกษาและคำแนะนำทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัวกับนักเรียน

2.2.2 การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองให้การสนับสนุนทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ ความสนใจ ซักถามแนะนำ ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียน ให้เงินและทุนทรัพย์ในการใช้จ่าย ให้เวลานักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียน ด้วยการช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

2.2.2.1 การสนับสนุนทางด้านวัตถุ ได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์การเรียน เครื่องแต่งกาย และเงินให้แก่ นักเรียนอย่างเพียงพอ ตามความจำเป็นทางการเรียนของนักเรียน

2.2.2.2 การสนับสนุนทางด้านวาจา ได้แก่ การให้ความสนใจ ความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาและชี้แนะด้านการเรียนแก่นักเรียน

2.2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ได้รับรวมกันเป็นรายเดือน

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 ลักษณะทางกายภาพของห้องเรียน หมายถึง หมายถึง สิ่งแวดล้อมของห้องเรียนที่มีผลต่อการการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ สถานที่ตั้งและการจัดห้องเรียน และ สื่ออุปกรณ์ของห้องเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1.1 สถานที่ตั้งและการจัดห้องเรียน ได้แก่ ห้องเรียนตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม อยู่ในตัวอาคารเรียน มีการจัดเป็นสัดส่วน เหมาะสม สวยงาม มีแสงสว่างเพียงพอ ปราศจากเสียงดังรบกวน บริเวณที่นั่งเป็นสัดส่วนและมีเพียงพอสำหรับความต้องการของนักเรียน

2.3.1.2 สื่ออุปกรณ์ของห้องเรียน ได้แก่ ห้องเรียนมีทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ได้แก่ หนังสือ วารสาร ตำราทางวิชาการ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และ โสตทัศนวัสดุมีความทันสมัยและมีคุณภาพในการใช้งาน

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

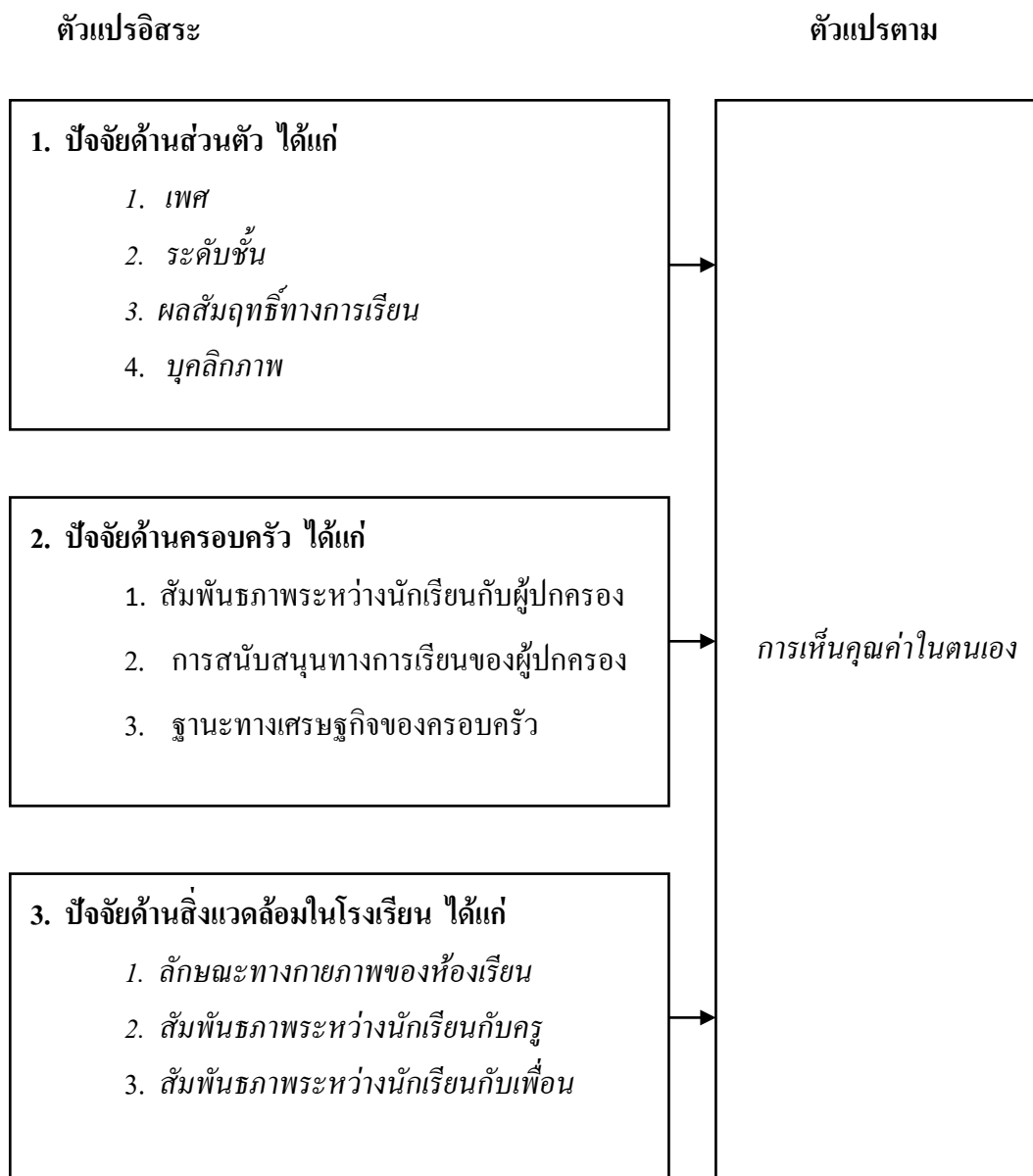
2.3.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การตั้งใจเรียน การให้ความเคารพเชื่อฟัง การปฏิบัติตามคำสอนของครู และการขอคำแนะนำและคำปรึกษาจากครูทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียน

2.3.2.2 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความอบอุ่น การมีความเป็นกันเองกับนักเรียน การตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียน การยอมรับความคิดเห็น และการให้คำปรึกษากับนักเรียนทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องส่วนตัว

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านการเรียน การทำงาน และด้านส่วนตัว การรู้จักการให้และการยอมรับเคารพในสิทธิของเพื่อน สนใจในความรู้สึกของเพื่อน การห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมกัน และการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน

3. โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 6 มีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ปัจจัย 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน น่าจะมีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

1.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.1.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

พรหม ชูชัย เชนจิต (ม.ป.ป.: 13) การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นองค์ประกอบด้านจิตวิทยาของอัตมโนทัศน์ (self – consent) เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเอง เช่นความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถหรือ ไร้ความสามารถการมองเห็นคุณค่าในตนเอง ตลอดจนการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น

(ชนิตา ราธิ. 2543: 12; อ้างอิงจาก Maslow. 1970.) การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นพื้นฐานของสุขภาพจิตเป็นพื้นฐานของมนุษย์ตามทฤษฎีของมาสโลว์ โดยได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ชั้น การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - esteem) อยู่ชั้นที่ 4 ซึ่งรองลงมาจากความต้องการบรรลุสัจการแห่งตน (Self – actuatization) การเห็นคุณค่าในตนเองจากการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ประเมินออกมาในรูปของทัศนคติหรือความเชื่อว่าตนประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว หากประเมินในด้านบวกบุคคลจะเกิดการเห็นเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเข้มแข็ง ในทางกลับกันหากประเมินในด้านบุคคลจะรู้สึกมีปมด้อยอ่อนแอ ไม่มีความมั่นใจ

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

มาสโลว์ (Maslow, 1970: 45-46) กล่าวถึงความต้องการที่เป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลว่า คนส่วนใหญ่ต้องการนับถือตนเอง หรือการเห็นคุณค่าในตนเองและการยอมรับนับถือที่ได้รับจากผู้อื่น โดยจำแนกความต้องการเหล่านี้ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การยอมรับนับถือ (Self – respect) และประเมินค่าในตนเอง คือ ต้องการเป็นผู้ที่มีความสามารถเข้มแข็งมีความสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ ต้องการเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความอิสระ

2. การเห็นคุณค่าที่คนอื่นมีให้ตน (Esteem other) การตัดสินใจว่าคุณค่าจากผู้อื่น คือ ความต้องการที่เป็นที่ยอมรับนับถือจากคนอื่น การมีชื่อเสียงเกียรติยศ ความเด่นดัง การได้รับการยอมรับความสนใจ ได้รับความสำคัญหรือได้รับคุณค่า

การบรรลุถึงความต้องการเหล่านี้จะทำให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยเฉพาะการยอมรับนับถือจากคนอื่นในเรื่องที่สมควรจะได้รับการยอมรับ มีประโยชน์มากกว่าการยอมรับเฉพาะการมีชื่อเสียงภายนอก (External Fame)

ทัณฑิมา ระเบียบดี (2531: 44) ได้ให้ความหมายว่าการที่บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น เป็นบุคคลที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองรู้สึกว่าคุณค่าในตนเองมีค่า มีความสามารถ มีความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งความรู้สึกเดียวกันนี้จะแผ่ไปยังผู้อื่นจะเห็นคุณค่าในตัวผู้อื่นที่แตกต่างไปจากเรา และมีความเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เมื่อเรารู้สึกว่าตัวเองมีค่า มีความสามารถที่แตกต่างไปจากผู้อื่นความรู้สึกสร้างสรรค์อยากคิดอะไรเอง ก็จะมีมากขึ้นและพร้อมที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

จงกลณี ดุษฎีเจริญ (2540: 43) ได้สรุปการเห็นคุณค่าในตนเองว่า เป็นสิ่งที่บิการมารดาหรือครอบครัวจะต้องมีการดูแลเอาใจใส่ต่อบุตรตนเอง เป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดำรงชีวิตที่จะต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา เมื่อเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ดี จะทำให้เกิดการยอมรับตนเอง นับถือตนเอง สามารถที่จะอยู่ในสังคมสิ่งแวดล้อม หรือบุคคลที่อยู่รอบข้างได้อย่างมีความสุข มีบุคลิกภาพที่ดี สุขภาพที่ดี

กูเปอร์สมิท (วิชาญา ไชยเทพ. 2544: 13; อ้างอิงจาก Coopermith. 1967) ให้ความหมายว่าเป็นการตัดสินใจคุณค่าของบุคคลตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเอง เป็นประสบการณ์ซึ่งแต่ละบุคคลได้รับจากผู้อื่น โดยคำพูดหรือหารแสดงออกทางพฤติกรรม

จากความหมายทั้งหมดที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึงการประเมินหรือตัดสินใจคุณค่าของตนเองตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเอง ในด้านความคิดเกี่ยวกับความสำเร็จของตน ความสามารถของตน ร่างกายของตน และความรู้สึกว่าตนเป็นบุคคลที่มีคุณค่า เป็นคนสำคัญของบุคคลอื่น มีความประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยเฉพาะคนใกล้ชิด

ในครอบครัวและรวมทั้งการยอมรับการเห็นคุณค่าในตนเองจากคนในสังคมที่มีต่อตนเองจะมีการเจตคติที่ดีต่อตนเอง มองตนเองในแง่ดีก็จะทำให้เกิดความรู้สึกกับคนอื่น ในแง่ดีด้วย

1.1.2 ความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำรงอยู่ของชีวิตเช่นเดียวกับอาหารและน้ำ ชีวิตไม่อาจเติบโตและดำเนินไปอย่างมีความสุข เพราะคนเราทุกคนต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่นเราต้องการให้ผู้อื่นมองเห็นคุณค่าในตัวเรา และชื่นชมเรา แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือการที่เราจะมองเห็นคุณค่าในตนเอง และยอมรับตนเอง (อูมาพร ตรังคสมบัติ. 2543: 16) ในขณะที่เด็กก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการปรับตัวทางอารมณ์และสังคม การเห็นคุณค่าในตนเองนับว่ามีคุณค่ายิ่ง เพราะเป็นรากฐานการมองชีวิตความสามารถทางด้านสังคมและอารมณ์ บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงและสามารถเผชิญกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตสามารถยอมรับสถานการณ์ด้วยความกล้า จึงเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จ มีความสุข สามารถดำเนินชีวิตไปตามที่ตนปรารถนาได้เป็นอย่างดี(จันทร์ฉาย พิทักษ์สิริกุล. 2532: 3)

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงมักจะมีพลังในการหลีกเลี่ยงปัญหารุนแรงในอนาคตได้เป็นอย่างดี (รัศมี โพนเมืองหล้า. 2543: 32; อ้างอิงจาก Post; et al.1988. *American Psychiatric Association*. Np) และยังเป็นรากฐานของภาวะสุขภาพทางจิต ทำให้บุคคลมีความชื่นชมและพึงพอใจในตนเอง มองตนเองทางบวก รู้ว่าตนเองมีความสามารถและศักยภาพอย่างเต็มที่ในการดำเนินชีวิตอันก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งตนเองและสังคม (สุกัญญา พิระวรรณกุล. 2541: 11; อ้างอิงจาก Grammon.1991; Taft 1985) สามารถแก้ปัญหาได้ดี จัดการกับความกังวลและความเครียดที่เกิดขึ้นได้ (อูมาพร ตรังคสมบัติ. 2543: 17)

การที่คนเรามีความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น จะทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีความสามารถ มีความเข้มแข็ง มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อสังคมในทางตรงข้ามบุคคลที่ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย ช่วยตัวเองไม่ได้รับรู้ตนเองในทางที่ไม่ดี คิดว่าตนไม่มีประโยชน์ สิ้นหวัง ประเมินตนเองต่ำว่าผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวและบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ ด้วย (สุพรรณิ จันทร์วิเศษ. 2539: 11) ทำให้มีความวิตกกังวลสูง ไม่เป็นสุข เก็บกดอารมณ์ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น (สุกัญญา พิระวรรณกุล. 2541; อ้างอิงจาก Gergen. 1971)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีความสำคัญต่อบุคคลในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข สามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองจะเห็นว่าตนเองมีความสำคัญ มีความสามารถ มีความเชื่อมั่น ในตนเอง มีการนับถือตนเองและผู้อื่น มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้มีสุขภาพจิตที่ดีและบุคลิกภาพที่ดีสามารถปรับตัวได้ดี ฉะนั้นการที่บุคคลหนึ่งจะมองความสำเร็จ หรือความล้มเหลวไปในทางใด ก็ขึ้นอยู่กับ การเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลนั้นด้วย

1.1.3 ลักษณะของบุคคลที่ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้จากลักษณะท่าทาง น้ำเสียง คำพูด และการกระทำที่เป็นการแสดงออกอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว (อัมพวรรณ อัมท้าว 2547: 9-10; อ้างอิงจาก Coopersmith, 1984) โดยมีผลต่อบุคคลดังนี้

บุคคลที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงมักจะเป็นคนที่มีความสุข ไม่ค่อยเครียดหรือวิตกกังวล มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในด้านดี มองโลกในแง่ดี มองว่าตนเองมีคุณค่าของตนเองตามความจริง ตระหนักถึงศักยภาพทั้งหมดของตนเอง มีความสำคัญแก่การเคารพนับถือ มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยสูง ไม่กระทบกระเทือนในการดำเนินหรือวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลอื่นได้ง่าย ไม่เป็นทุกข์มากนักเมื่อทำอะไรไปแล้วไม่ประสบความสำเร็จ มีลักษณะของการยอมรับตนเอง สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของตนเองได้ ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น มีความสุขและสามารถรับรู้ความรู้สึกของบุคคลอื่นได้ รู้สึกสบายใจในการแสดงตนเองให้บุคคลอื่นรู้สึกและสามารถทำได้อย่างมากเหมาะสม สามารถแสดงความต้องการของตนเองได้อย่างตรงไปตรงมาและเป็นความจริง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ไม่ค่อยเป็นโรคประสาทใช้กลไกในการป้องกันตนเองน้อย ไม่ค่อยมีความรู้สึกที่ตนเองด้อยกว่าคนอื่น มักเป็นผู้ที่เริ่มปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นก่อน มีความสุขกับชีวิตตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ มีความกระตือรือร้นในการสิ่งต่าง ๆ กล้าทำงานที่ท้าทายแปลกใหม่ ไม่หลีกเลี่ยงการทำงาน แม้จะเป็นงานยากหรือมีอุปสรรค มีความพอใจที่ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่

ส่วนคนอื่นที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมองตนเองว่าตนเองเป็นคนไม่ดี รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ไม่มีความสามารถ มีข้อบกพร่อง ทำอะไรก็ล้มเหลว มีความวิตกกังวลสูง มีความเครียด รู้สึกไม่มีความสุข ไม่มีความพยายามในการทำงานที่ยาก เมื่อพบอุปสรรคก็จะถอยหนี หลีกเลี่ยงการปัญหา ไม่มีความพยายามในการทำงานที่ยาก เมื่อพบกันอุปสรรคก็จะถอยหนี หลีกเลี่ยงการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น บุคคลที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจึงมีความอายสูง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นแตกต่างไปจากคนอื่น มักจะคล้อยตามผู้อื่น ไม่กล้าปฏิเสธในสิ่งที่ตนเองไม่ต้องการ กลัวการตัดสินใจของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองด้อย กลัวการเข้าสังคม เพราะรู้สึกว่าตนเองเชื่องช้าและจะทำให้คนรอบข้างเดือดร้อนมักนำความคิดของบุคคลอื่นมาใส่ใจ คิดว่ากลุ่มเพื่อนไม่ให้การยอมรับ ไม่ให้การสนใจ รู้สึกเสียใจบ่อย ๆ มีอาการเครียดทางประสาท ไม่ใส่ใจกิจกรรมทางสังคม มีความคาดหวังความสำเร็จของชีวิต และมักได้รับความทุกข์จากอาการทางจิตประสาทแปรปรวน เช่น วิตกกังวลนอนไม่หลับ ปวดศีรษะ กัดเล็บ หัวใจสั่น ซึมเศร้า เป็นต้น

ลักษณะต่าง ๆ ของการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งในระดับสูงและระดับต่ำบ่งบอกให้ทราบถึงบุคลิกภาพที่ต่างกันอย่างชัดเจน อันเป็นผลพวงมาจากการพัฒนาการของแต่ละคน บุคคลใดที่มีลักษณะของการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับสูงนับว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพื้นฐานพอเพียงสำหรับการพัฒนาให้ก้าวไปสู่ขั้นถัดไป คือ การบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดแห่งตน (Self – actualization) อันเป็นการพัฒนาการที่

เกิดการตอบสนองความต้องการขั้นสูงสุดตามแนวทัศนะของมาส โลว์ ส่วนผู้ที่มีลักษณะของการเห็นคุณค่าในตนเองระดับต่ำ แสดงว่าเป็นผู้ที่พื้นฐานมั่นคงเอื้ออำนวยต่อการตนแล้ว แต่ยังเป็นผู้ที่มีอุปสรรคขัดขวางและบั่นทอนที่ทำให้การพัฒนาเป็นไปได้ยากยิ่งกว่าอีกนัยหนึ่งคือ การเห็นคุณค่าในตนเองระดับต่ำนั้น นอกจากจะเป็นอุปสรรค เป็นผลเสียต่อการพัฒนาการแล้ว ยังจะก่อให้เกิดปัญหานานาประการทั้งแก่ตนเอง แก่สังคมและชุมชนประเทศชาติที่จะต้องรับภาระ ในด้านการบำบัดรักษา เพื่อลดหรือขจัดปัญหาที่บังเกิดจากการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำ ดังที่ซัลลิแวน (Sullivan, 1953) จิตแพทย์ในกลุ่มฟรอยด์ใหม่ (Neo Freudian) ผู้พัฒนาทฤษฎีจิตเวชศาสตร์ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง (Interpersonal Theory of Psychiatry) มาใช้บำบัดผู้ป่วยทางจิต และได้ถ่ายทอดประสบการณ์เกี่ยวกับการบำบัดรักษาให้เป็นที่ทราบทั่ว บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำตามปกติทั่วไป (Customarily Low Self – esteem) นั้นเป็นบุคคลที่ได้กระทำตนให้เป็นคนที่ไม่มีความเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมาก (not very estimable) เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ทั้งนี้เพราะเขาได้รับและ ยอมรับเคราะห์กรรมจากประสบการณ์ ซึ่งยังผลให้เกิดความคิดว่าตนเองต่ำต้อยจนกระทั่งก่อให้เกิดความเสื่อถ้อยคำแรงจูงใจต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กันด้วย

(ปรีชา ธรรมา, 2547: 154–156)

1.1.4 พัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเอง

พัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กเป็นส่วน ได้รับการพัฒนามาจาก อ้อมโนทัศน์ของเด็ก ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

- ในวัยทารก 0 ถึง 2 ขวบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 2; อ้างอิงจาก Gurney, 1988) เด็กจะเกิดความรู้สึกดี ๆ ระหว่างแม่กับเด็ก เมื่อแม่กอดเด็กอย่างอบอุ่นภาพแห่งตนก็จะเชื่อมโยงกับความอบอุ่น ปลอดภัย ประสบการณ์เบื้องต้นคือการที่เด็กมีประสบการณ์ทางร่างกาย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่กับเด็กที่เกิดขึ้นในขณะให้นม ป้อนอาหาร อาบน้ำ เล่นกอด ฯลฯ (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2543: 55)

- ในระยะ 2 ถึง 13 ปี จุดเริ่มต้นของการเห็นคุณค่าในตนเองจะเริ่มมีในวัยก่อนเรียน โดยเด็กจะรวบรวมรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ มีการประเมินความรู้สึกในทางบวกและทางลบซึ่งเป็นระยะสำคัญมาก เนื่องจากเด็กได้รับข้อมูลประสบการณ์ความสำเร็จหรือความล้มเหลว รวมทั้งข้อวิจารณ์จากผู้ใหญ่สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นอย่างยิ่งในการช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าตนมีคุณค่ามากขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต ขวบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: หน้าเดียวกัน; อ้างอิงจาก Gurney, 1988) ในช่วงวัยเด็กเล็ก เด็กจะเรียนรู้มากขึ้น เขาจะพยายามทำในสิ่งที่พ่อแม่ยอมรับ เด็กจะเรียนรู้จากพ่อแม่ว่าอะไรดีอะไรเลว เมื่อผู้ใหญ่บอกว่าสิ่งที่เขาทำนั้นดี เขาจะรู้สึกดีว่าตนเองเป็นคนดี หรือถ้าผู้ใหญ่แสดงอาการปรบมือ และยิ้ม แสดงการยอมรับในความดีนั้น ปฏิกริยาดังกล่าวทำให้เกิดความรู้สึกดีกับตนเอง และรู้สึกดีว่าตนเองเป็นคนเก่ง วัยเด็กเล็ก

จึงเป็นวัยที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับสูง (อุมพร ตรังคสมบัติ. 2543: 56)

งานที่สำคัญมากในวัยเรียนคือ การสร้างภาพแห่งตนที่มั่นคง เด็กที่มีภาพแห่งตนที่ดีจะเป็นคนที่มีชีวิตชีวา กระฉับกระเฉง ขยัน แะะอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ การมีพฤติกรรมดังกล่าวจะทำให้เขาได้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ซึ่งจะทำให้ภาพแห่งตนมั่นคงยิ่งขึ้น เนื่องจากเด็กใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียน โรงเรียนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองในเด็กวัยนี้ (อุมพร ตรังคสมบัติ. 2543: 56)

- ในวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังสร้างเอกลักษณ์แห่งตน เด็กกำลังค้นหาตนเองเป็นใคร และกำลังจะมุ่งไปในทิศทางใด ในวัยนี้การเห็นคุณค่าในตนเองมีพัฒนาการมาจากสังคมภายนอกครอบคลุมเด็กจะประกอบไปด้วย กลุ่มเพื่อน สถานภาพทางสังคม การคล้อยตามกลุ่ม และอคติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 3; อ้างอิงจาก Gurney.1988) วัยรุ่นต้องการการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยเขาจะเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองจากสิ่งที่เพื่อน ๆ คิดเกี่ยวข้องกับตัวเขา เด็กจะเริ่มพัฒนาทางสติปัญญา ทักษะทางสังคม และความมั่นใจ ในตนเองสูงขึ้น ถ้าสิ่งเหล่านี้ได้รับแรงเสริมจากกลุ่มเพื่อนที่เขารักและนิยมชมชอบ เด็กจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น ดังนั้นการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจึงส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 4; อ้างอิงจาก Gurney. 1988)

- ในวัยผู้ใหญ่จะแตกต่างจากวัยเด็กและวัยรุ่น คือ การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและวัยรุ่นเกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น สิ่งแวดล้อม หรือบุคคลภายนอก ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอายุเด็กแต่ในผู้ใหญ่ ความสำคัญของบุคคลภายนอกจะเปลี่ยนไป และจะเริ่มไม่ใส่ใจกับผลกระทบที่ได้รับจากคนอื่น แต่ตนเองจะสร้างทัศนคติ และมาตรฐานความหวังของตนเอง สามารถควบคุมและรับผิดชอบตนเองได้ (Nurturing of Self – Esteem. 2002: 2; citing Branden. 1994)

นอกจากการเห็นคุณค่าในตนเองจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัย วุฒิภาวะ และสิ่งแวดล้อมยังเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต กล่าวคือ ถ้าเหตุการณ์ในชีวิตของบุคคลได้ดำเนินไปในด้านดี ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนกระทำ การเห็นคุณค่าในตนเองก็จะเพิ่มขึ้นในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลใดประสบเหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกที่ตนเองหมดความสามารถ ไร้ประโยชน์ สูญเสียอำนาจ การเห็นคุณค่าในตนเองก็จะลดลงไปด้วย (อัมพรวรรณ อิมทั่ว. 2547: 11-12; อ้างอิงจาก Taylor. 1985)

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

จากการศึกษาเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่า ได้มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่า ได้มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการคุณค่าในตนเองเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความสนใจศึกษาแตกต่างกันไป โดยเน้นศึกษาตามรายละเอียดที่ตนสนใจ ซึ่งมีความสนใจแตกต่างกันไป โคนเน้นศึกษาตามรายละเอียดที่ตนสนใจ ซึ่งมีผู้ที่ได้ศึกษาวิจัยอยู่หลายท่านดังนี้

สุภาพเพ็ญ คชพลาญต์ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมบำบัดต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ความคาดหวังในชีวิตและภาวะซึมเศร้าของเด็กที่ถูกทารุณกรรม โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางกายและ / หรือทางเพศ มีอายุระหว่าง 12 -18 ปี อยู่ในความดูแลของมูลนิธิคุ้มครองเด็ก โดยแบ่งเด็กเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน ความดูแลของมูลนิธิคุ้มครองเด็ก โดยแบ่งเด็กเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าสักรวมกิจกรรมบำบัดเด็กในกลุ่มทดลองมีระดับคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงมากกว่าก่อนการเข้ากิจกรรม ขณะเดียวกันเด็กในกลุ่มทดลองมีระดับคะแนน เฉลี่ยความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างนัยสำคัญทางสถิติในขณะที่มีการเพิ่มของระดับความคาดหวังในชีวิตและลดภาวะซึมเศร้าได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จรัญญา ชันกฤษณ์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 45 คน เพศชาย 25คนและเพศหญิง 20 คน โดยใช้แบบทดสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยปรากฏว่าเพศสภาพการอยู่อาศัย สถานภาพสมรสของพ่อแม่ จำนวนพี่น้องและระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและยังมีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กอีกด้วย

ศศิมา รักษ์อาระธรรม (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนตาบอดโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพทุกคนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 144 คน และนักเรียนโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ระดับชั้นเดียวจำนวน 286 คน โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของนักเรียน และส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียนของคูเปอร์สมิท ส่วนที่ 3 เป็นการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ส่วนที่ 4 เป็นการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวแนวทางการเสริมสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองโดยใช้คำถามปลายเปิด ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกับนักเรียนโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ โดยนักเรียนพิบูลประชาสรรค์และนักเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลางค่อนข้างสูง และนักเรียนตาบอดได้เสนอแนวทางในการสร้างเสริมความรู้สึกในตนเอง 3 ด้าน คือ ด้านครอบครัวพ่อแม่ ด้านโรงเรียนการศึกษา และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

จากงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า เพศ ช่วงอายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสถานภาพครอบครัว มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่าตัวแปรที่นำมาศึกษาทั้งหมดได้แก่ เพศ ระดับ

การศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสถานภาพครอบครัว น่าจะมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง และจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยเลือกศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสถานภาพครอบครัว

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.1.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของ

สเตเจอร์ (2526: 28-29) ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ปกครองจะส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนหนังสือของเด็ก นั่นคือ ถ้าหากพ่อแม่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดีก็จะมีเวลาพูดคุยอ่านหนังสือให้ลูกได้เห็นเป็นตัวอย่างและมีปัจจัยพอที่จะหาหนังสือให้ลูกเรียนหรือเป็นของขวัญในโอกาสสำคัญๆ ได้ ซึ่งต่างจากพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ยากจน จะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ การใช้เวลาเพื่อให้ความอบอุ่นและการเรียนนั้นอาจมีไม่เพียงพอ

แมคแคนเลส (พิสิษฐ ตัณฑวณิช; และคนอื่นๆ. 2542: 89; อ้างอิงจาก Mc.Candless. 1968) กล่าวว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มักจะประสบความล้มเหลวในการปลูกฝังลูกให้มีความรับผิดชอบภายในบ้าน เพราะพ่อแม่ต้องทำงานไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูกมากจากที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เด็กจะมีความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่าเด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

2.1.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

งานวิจัยต่างประเทศ

จอห์น และโฮเวิร์ด (John; & Howard. 1975: 89) มีความเห็นว่าตั้งแต่เกิดมามนุษย์ต้องการสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวการยอมรับในสังคม ซึ่งระดับชั้นในสังคมถือเกณฑ์จากขนาดของครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวกับรายได้อันอาจรวมไปถึงการศึกษาที่ส่งผลถึงระดับของรายได้ด้วย

งานวิจัยในประเทศ

นภคล คุ่มประวัตติ (กาญจนา ศรีสังวาลย์. 2547: 33; อ้างอิงจาก นภคล คุ่มประวัตติ. 2517) ศึกษาความมุ่งหวังของบิดามารดาในเขตชนบทไทยเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรพบว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จะมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่ำ

สากล เชียสกุล (กาญจนา ศรีสังวาลย์. 2547: 33 ; อ้างอิงจาก สากล เชียสกุล. 2523) ได้ศึกษาความคาดหวังของมารดาไทยเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรพบว่า มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสูงกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาน่าจะมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 801) ได้ให้ความหมายของ “เพศ” ว่า หมายถึง ลักษณะที่รู้ว่า หมายถึง ลักษณะที่รู้ว่าเป็นหญิงหรือชาย ส่วนเวบสเตอร์ (ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์. 2526: 11-12; อ้างอิงจาก Webster’s dictionary. 1976: 2081) กล่าวว่าเพศ หมายถึง

1. การแบ่งสิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะมนุษย์ออกเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง
2. ลักษณะ โครงสร้างของร่างกายของสิ่งมีชีวิตซึ่งเกิดจากการสืบพันธุ์ของมารดาโดยการแยกและการรวมกันของโครโมโซม จนแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นชายหรือหญิง
3. ขอบเขตของพฤติกรรมระหว่างบุคคล โดยเฉพาะระหว่างชาย หญิง โดยเกี่ยวข้องโดยตรงกับการอยู่ร่วมกันความแตกต่างระหว่างเพศนั้น เด็กจะเริ่มเรียนรู้บทบาททางเพศจากบิดามารดาในระยะแรก จากเพื่อนในระยะต่อมา และเด็กจะมีการเรียนรู้การแสดงบทบาทตามเพศ ตามวัฒนธรรมของสังคม เช่น เพศหญิง จะต้องมีการแสดงออกเหมือนแม่ มีความสุภาพ เก็บตัว ควบคุมกริยาได้ดีกว่าเพศชาย

2.2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

งานวิจัยต่างประเทศ

บัดเตอร์เวิร์ท (วิวัฒน์ รักษาคน. 2531 ; อ้างอิงจาก Butterwarfh.1974 : 2043) ได้ศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 600 คน โดยสุ่มจากโรงเรียนต่าง ๆ ในแคลิฟอร์เนียก็พบว่า นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โฮมสตรอม และคนอื่น ๆ (Holmstrom; atel. 1978: 1-202) ได้ศึกษาอาการเจ็บป่วยทางจิต และสุขภาพจิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยฟินแลนด์ เป็นเวลา 3 ปี และได้รายงานในปี 1978 พบว่า ความเจ็บป่วยทางจิตมีมากขึ้นตามอายุ เพศชายจะมีมากกว่าเพศหญิง

มังคส์ (Nurmi. 1991: 21; citing Monds. 1968) ได้ศึกษาการมองอนาคตของนักศึกษาชาวต่างชาติ จำนวน 1,424 คน มีอายุระหว่าง 14-21 ปี ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นมีความสนใจในเรื่องการเรียน การประกอบอาชีพ และอนาคตของครอบครัวที่อาศัยอยู่มาก โดยเด็กชายสนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมาก ในขณะที่เด็กหญิงสนใจเกี่ยวกับอนาคตของครอบครัวและการแต่งงานมาก เด็กชายยังมีความสนใจเกี่ยวกับนโยบายและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกด้วย

งานวิจัยในประเทศ

ชวน มณีวรรณ (2541: 63) ได้ทำการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเข้าเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญของผู้นำท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่าเมื่อเปรียบเทียบตัวแปรด้านเพศพบว่า ด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชน เพศชายกับหญิงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีแรงจูงใจในการเรียนด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชนสูงกว่าผู้หญิง เมื่อจำแนกตามเพศ นักศึกษาชายมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงว่านักศึกษาหญิงในด้านความกล้าเสี่ยงด้านการเรียน

สุชาดา มัสโอติ (ขวัญฤดี ขำช่อนสัจย์. 2542: 27; อ้างอิงจาก สุชาดา มัสโอติ. 2528) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่านักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการใช้สติปัญญาสูงกว่านักศึกษาหญิงในด้านการเรียนและทำงานตามรูปแบบหรือแนวคิดของตนเอง ชอบค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าที่จะเข้าฟังบรรยายแต่นักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมตามแนวบทบาททางวิชาการและเป็นการศึกษาสูงกว่านักศึกษาชาย คือเข้าฟังบรรยายสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง โดยไม่ขาดเรียน เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยในวิชาเรียน มักจะชวนช่วยศึกษาหาความกระจ่างด้วยการเข้าพบอาจารย์เป็นการส่วนตัว

จากงานวิจัยในและต่างประเทศที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่าเด็กหญิงและเด็กชายมีความรับผิดชอบในการเรียนต่างกัน และมีแนวโน้มว่าเด็กหญิงจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กชายทั้งในสังคมไทยและต่างประเทศ

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.3.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

มอริส (Morris. 1979: 628) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ หมายถึง รูปแบบของคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ประจำตัวของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิด เจตคติ ฯลฯ

กันยา สุวรรณแสง (2531: 15) ให้ความหมายของบุคลิกภาพคือ ลักษณะ โดยส่วนรวมของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึของผู้พบเห็น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536: 5) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอก ที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กริยา มารยาทการแต่งตัว วิธีการพูดจา การนั่งยืน และส่วนภายในที่มองเห็นได้ยาก เช่น สติปัญญา ความถนัดลักษณะทางอารมณ์ ความใฝ่ฝัน ค่านิยม ความสนใจ ปรัชญาชีวิต

ออลพอร์ท (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537: 11-15; อ้างอิงจาก Allport. 1967) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

แมคคอนเนล (สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547: 23; อ้างอิงจาก Maconnell. 1974: 610) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงออก เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ค่านิยม แรงจูงใจ

จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะนิสัย ที่รวมกันเป็นแบบฉบับของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีเอกลักษณ์ของตนเอง โดยแสดงออกทางด้านภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง อันเป็นผลเนื่องมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้

2.3.1.2 ประเภทของบุคลิกภาพ

ฟริตแมนและ โรสแมน (Friedman; & Roseman. 1974: 164) สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ไว้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพเร่งรีบ ชอบการแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ไ้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความพยายามในความพยายามทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็วทนไม่ไ้กับการทำงานช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และรู้สึกถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวไ้ได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อนไม่ก้าวร้าว มีลักษณะอื่น ๆ ชอบการพักผ่อน และดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงาน และไม่ชอบทำงานในเวลาอันรีบด่วน

เครทเมอร์ (Samuel. 1981: 190-191; Citing Kretschmer. 1921) เห็นว่าบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับรูปร่างลักษณะ จึงแบ่งบุคลิกภาพของคนตามรูปร่างหรือ โครงสร้างทางสรีระวิทยา สอดคล้องกัน 3 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีร่างกายอ้วนเตี้ย คอโต ร่างกายมีไขมันมาก พุงยื่น (Pygmy หรือ Endomorphy) คนประเภทนี้เป็นคนชอบแสวงหาความสบาย ไม่รีบร้อน ชอบสังคม สนุกสนาน รื่นเริง โกรธง่ายหายเร็ว และกินจุ
2. ประเภทที่มีรูปร่างผอมสูง ตัวยาว แขนยาว อ่อนแอ (Ectomorphy) คนประเภทนี้มีลักษณะเคร่งขรึม เอาการเอางาน มีความเครียดทางอารมณ์เป็นนิจ ชอบสันโดษไม่เข้าสังคม
3. ประเภทที่มีรูปร่างสูงใหญ่ แข็งแรง เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ ร่างกายแข็งแรง ชอบออกกำลังกาย (Atheletic หรือ Mesomorphy) คนประเภทนี้มักทำอะไรแปลก ๆ ชัน ๆ ไม่ค่อยมีความทุกข์ร้อน ไม่เคยพูดถึงความเป็นความตาย สนุกสนานอยู่เสมอ

จุง (Hergenhren. 1990: 58-85; citing Jung. n.d.) ได้พิจารณาบุคลิกภาพของคน โดยยึดถือสังคัมเป็นหลัก เขาได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 2 ประเภท

1. บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่ไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่น เกรงครัด ต่อระเบียบแบบแผนมีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตัวเองและการกระทำทุกอย่างที่มักจะทำขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคลอื่น

2. บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extrovert) เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ร่าเริง ปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง

2.3.1.3 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี

บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบในราวปี ค.ศ. 1960 อันเนื่องมาจากนายแพทย์โรสแมน (Roseman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากคนอื่น ๆ จากการสังเกตเหตุการณ์บางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขา พบว่า แก้วอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรวจนั้นจะมีรอยสักเฉพาะตรงขอบแก้วอี้เท่านั้น แสดงว่าคนไข้ส่วนใหญ่ของเขานั่งแต่ตรงขอบแก้วอี้ ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนี้จะต้องเป็นคนรีบร้อน เพราะคนที่ทำอะไรรีบเร่ง มักนั่งแก้วอี้แค่ตรงขอบแก้วอี้ จะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็ว คล้ายกับเป็นลักษณะความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่า น่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่าผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อกันว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจเลย เพราะแต่เดิมนั้นพบว่า การมีคอเรสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวาน และความอ้วน เป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ดังนั้น เขาจึงใช้เวลานาน 8 ปี ในการร่วมกันศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ซึ่งต่อมาเขาใช้ชื่อว่า บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพตรงกันข้ามเรียกว่า บุคลิกภาพแบบ บี การค้นพบบุคลิกภาพแบบ เอ นั้น ถือว่าเป็นการค้นพบที่สำคัญ เพราะบุคลิกภาพแบบ เอ มีปัจจัยเสี่ยงกว่าปัจจัยกายภาพทุกปัจจัย ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันในหลอดเลือดสูงกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ แล้วคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจมากที่สุด (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 ; อ้างอิงจากรังสิต ห่มระฤก. 2532)

2.3.1.4 การวัดบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

แบบวัดบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ในปัจจุบันมี 3 แบบ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537: 15; อ้างอิงจาก Friedman; & Rosman. 1964) คือ

แบบวัดที่ 1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview: SI) แบบสัมภาษณ์นี้ ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยมุ่งหวังให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ไม่สามารถทนได้ เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่ทำให้มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

แบบวัดที่ 2 มาตราวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ของเฟรมมิงแฮม (Framingham Type A Scales: FTAS) เป็นแบบวัดรายงานของตนเองเช่นเดียวกับแบบที่หนึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับมุ่งสัมฤทธิ์ วัตถุประสงค์ว่าเวลาในการทำงานผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการวัดความรู้สึกกดดันในการทำงาน

แบบวัดที่ 3 แบบสำรวจการกระทำของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey หรือ JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูงเป็นคนที่ มีบุคลิกภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วทำงานด้วยความ รีบเร่ง ไม่ย่อท้อต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่าตนเอง ทำงานหนักและมีความต้องการผลสัมฤทธิ์มากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ รายงานว่ามีความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงยิ่งขึ้น

จากคำจำกัดความดังกล่าว สรุปได้ว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล รวมถึงความสามารถ อารมณ์ ประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวกำหนดให้บุคคลแตกต่างจากบุคคลอื่น และทำให้บุคคลนั้นมีลักษณะอย่างที่เราเห็นในปัจจุบัน

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 5) ได้กำหนดระดับช่วงชั้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยได้กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

ปิยพล คำมุงคุณ (2549) การทำการศึกษาปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้น ต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .06

สิริพร ดาววัน (2540: 97) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี พบว่า ในแต่ละระดับชั้น เรียนจะมีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนแตกต่างกันไป และพบว่าตัวแปร ที่ความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ ทศนคติต่อการเรียน และ สมการพยากรณ์ความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้แก่ แรงจูงใจ

ใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยายการเรียนการสอน และทัศนคติต่อการเรียน บรรยายการเรียน และบรรยายในครอบครัว

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.1.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มาริษา นาคันบตี (2541: 28) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากการเรียนรู้วิชานั้น ๆ แล้วซึ่งจะทราบว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือได้จากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่น ๆ

อดิเทพ ศรีสุอารักษ์ (2545: 48) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในวิชานั้น ๆ แล้วซึ่งจะทราบว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ หรือได้จากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่น ๆ ประกอบกัน

อังฉรา สุขารมณ และอรพินท์ ชูชม (2530: 10) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontestig Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Tests) จะพบว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลาย ๆ ด้าน จึงย่อมดีกว่าการแสดงความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่ว ๆ ไปเพียงครั้งเดียว

พิระยุทธ สันตะวัน (2533: 36) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ ความสมหวังในด้านการเรียน ที่รวมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะทางด้านวิชาการของแต่ละบุคคล ที่ประเมินได้จากแบบทดสอบ หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น จะทำให้แยกกลุ่มของนักเรียนที่ถูกประเมินออกเป็นระดับต่าง ๆ เช่น สูง กลาง และต่ำ เป็นต้น

จิราภรณ์ เมืองพรวน (2538: 24) ได้กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมองที่พัฒนาขึ้นหลังจากการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหรือผลงานที่ครูมอบหมายให้ หรือจากทั้งสองอย่าง

กูด และคนอื่น ๆ (สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547: 20; อ้างอิงจาก Good and others. 1973) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่วความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และ สิ่งแวดล้อมในครอบครัว

2.5.1.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547: 21; อ้างอิงจาก Bloom. 1976) กล่าวว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 ตัวแปรดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (Cognitive Entry Behaviors)

หมายถึง ความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนที่มีมาก่อน

2. คุณลักษณะทางจิตใจ (Affective Entry Characteristics) หมายถึง

แรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน เกิดความอยากเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ ได้แก่ ความสนใจในวิชาที่เรียนทัศนคติต่อเนื้อหาวิชาและสถาบัน การยอมรับความสามารถของตนเอง เป็นต้น

3. คุณภาพการเรียนการสอน (Quality of Instruction) หมายถึง

ประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนจะได้รับ ได้แก่ คำแนะนำการปฏิบัติและแรงเสริมของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และ สิ่งแวดล้อมในครอบครัว

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

กิลล์ (กันตักนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี. 2546: 20; อ้างอิงจาก Gill. 1962) ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันพบว่า นักเรียนที่เรียนดีมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ริงเนสส์ (สุวรรณินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547: 22; อ้างอิงจาก Rintness. 1968) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตภายในโรงเรียนกับนักเรียนเกรด 9 พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อมีปัญหาทั้งทางด้านครอบครัวและในโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรม คือ ขัดขืน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ และมีอาการทางโรคประสาทมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองได้ เข้าสังคมได้ดี และมีความอดทนทางด้านอารมณ์และจิตใจ

งานวิจัยในประเทศ

ดวงกมล มลารัตน์ (2534: 112-121) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนายเรืออากาศ พบว่า นักเรียนที่รู้จักปรับตัวเข้ากับการเรียนการสอนจะทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และยังพบอีกว่าประพฤตินิยมปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันอย่างเคร่งครัดจะมีผลทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมโชค พูลนวม (2533: 22-45) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรูสึกับพิศชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความรูสึกับพิศชอบและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามเพศแล้ว นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ เข้าสังคมได้ดี และควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี ส่วนเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมักเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับคนอื่น วิตกกังวล สับสน วุ่นวายใจ

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในครอบครัว

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2546: 26) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมและได้ชื่อว่าเป็นสังคมแห่งแรกของมนุษย์ ซึ่งมีความสำคัญที่สุดในการก่อบุคลิกภาพและสุขภาพของบุคคลเพราะมนุษย์จะเรียนรู้เรื่องการปรับตัวตั้งแต่แรกเกิดด้วยการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ให้การเลี้ยงดู จนกว่าจะพ้นจากพ่อแม่

กันยา สุวรรณแสง (2540: 99) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านที่มีอิทธิพลมากทั้งด้านการอบรมการควบคุมดูแลเอาใจใส่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัวลำดับการเกิด การตั้งจุดมุ่งหวังของบิดามารดา ซึ่งคาดหวัง ของบิดามารดาที่สูงเกินไปจะมี ผลทำให้ผู้เรียนเกิดความ

คับข้องใจได้ ซึ่งได้สอดคล้องกับ (รังรอง งามศิริ. 2540: 9) ได้กล่าวว่าการรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง มีบทบาทต่อการปลูกฝังและการอบรมเลี้ยงดู โดยจะมีผลทำให้นักเรียนเกิดความพยายามที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ สภาพการณ์เช่นนี้จะทำให้นักเรียนตกอยู่ในภาวะกดดัน และเกิดความวิตกกังวลในการเรียน

เทื่อน ทองแก้ว (2540: 40) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่จะอยู่ในระดับเดียวกับความถนัดทางการเรียนของนักเรียน การสอนและบรรยากาศในชั้นเรียน สภาพแวดล้อมดังกล่าวประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมทางบ้านหรือการ สนับสนุนจากผู้ปกครอง สิ่งที่ได้รับจากการสนับสนุนจากทางบ้านจะช่วยปรับปรุงคุณลักษณะทางวิชาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน และลดการขาดเรียนและออกจากเรียนกลางคัน

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัว ความคาดหวังในตัวผู้เรียน การสนับสนุนของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้เรียน

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในครอบครัว

งานวิจัยต่างประเทศ

ฮอร์นัย (ประมวล ดิกคินสัน. 2520: 44-51; อ้างอิงจาก Harney.n.d. 1659) ศึกษาพบว่า เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่พ่อแม่ปล่อยปละละเลย ชอบบ่นรำงือ ไม่เอาใจใส่ ก็จะปลูกฝังทัศนคติเดียวกันให้เด็ก ทำให้เด็กกลายเป็นคนที่ขาดความเคารพนับถือตนเอง ขาดระเบียบแบบแผนในการทำงาน เฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้น ไม่มีความทะเยอทะยาน ไม่มีความรับผิดชอบและเป็นตัวของตัวเองได้เลย

กรีนเบอร์ก ไชเกิล และไลท์ (ละอองทิพย์ พลาอนุภาพ. 2532: 24; อ้างอิงจาก Greenberg, Siegel; & leitch. 1983: 373-384) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนกับบิดามารดา ที่มีต่อสุขภาพจิตของวัยรุ่น ในด้านการมองคุณค่าในตนเอง และความพึงพอใจในชีวิตในระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า บุคคลที่มีความใกล้ชิดกับบิดามารดา และกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการมองเห็นคุณค่าตนเองและความพึงพอใจในชีวิต

งานวิจัยในประเทศ

สิริพร ดาวัน (2540: 96) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ ถ้านักเรียนอยู่ครอบครัวที่บิดามารดาให้การดูแลเอาใจใส่ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้านการเรียน นักเรียนจะเกิดความอบอุ่นและเห็นความสำคัญของการเรียน แต่นักเรียนอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาปล่อยปละละเลย ไม่สนใจทำให้นักเรียนรู้สึกว่ามีค่า ขาดความพยายามในการเรียน

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541: 116-117) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,370 คน พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังกับพฤติกรรมการเรียน ตั้งเป้าหมายไว้สำหรับนักเรียน และต้องการให้นักเรียนประสบความสำเร็จโดยทำ ความเข้าใจ สนใจในการเรียน มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียน ให้คำแนะนำ ให้ กำลังใจ สนับสนุนเสริม ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ดี

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อการเรียนดี ในขณะที่นักเรียนที่มีปัญหาความสัมพันธ์จากครอบครัว มักจะมีปัญหาต่อการรับผิดชอบด้วยเนื่องจากไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ผูกพัน ใกล้ชิดกับ ผู้ปกครองจึงทำให้เกิดการขาดกำลังใจ ขาดความกระตือรือร้นทำให้ไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและ ต่อการเรียน

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน

2.7.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน

ประคินันท์ อุปรนัย (2523: 123-137) ได้กล่าวถึง บรรยากาศทางการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. บุคลิกภาพบางประกอบของครูมีผลต่อสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน รูปร่างหน้าตาการแต่งกาย มีผลต่อการดึงดูดความสนใจ แต่บุคลิกบางประการ เช่น สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียงการใช้คำพูด อารมณ์ และบทบาทในฐานะผู้นำของครู มีผลต่อการสร้างสรรค์บรรยากาศในชั้นเรียนอย่างมาก

2. พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตักศนคติและความคาดหวังบางประการที่ครูมีอยู่มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนและความคิดคาดหวังที่มีต่อนักเรียน รวมทั้งการเป็นคนที่มองโลกในแง่ดียอมเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ชั้นเรียนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติและความคาดหวังในทางตรงกันข้าม ทัศนคติและความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียนมักมีอิทธิต่อพฤติกรรมของครูที่แสดงออกต่อนักเรียนด้วย

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การให้นักเรียนซักถามและเข้าร่วมกิจกรรมให้มาก จะทำให้บรรยากาศในชั้นมีความสนุก กระตือรือร้นและช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วย

4. การเสริมแรงที่เหมาะสมของครูจะช่วยให้เกิดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ดีขึ้น การให้การเสริมแรงพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ไม่ควรเน้นเฉพาะกับพฤติกรรมที่ดีที่สุด แต่ควรให้เมื่อพฤติกรรมนั้นดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะกับนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือพฤติกรรมมีปัญหา

กาญจน ปราพล (2532: 168) ได้กล่าวถึง เทคนิคการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษในห้องเรียน ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้นักเรียน ใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด
2. ในระยะเริ่มต้นของการสอน ไม่ควรบังคับให้นักเรียนพูดถ้าไม่พร้อม
3. ใช้อุปกรณ์และสื่อช่วยสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น
4. คิดวิธีทำให้นักเรียน ไม่เครียด
5. ศึกษาความสนใจของนักเรียนและแทรกความสนใจนั้นไว้ในบทเรียน
6. สร้างบรรยากาศที่ทำให้นักเรียน ไม่อายนเวลาทำผิด
7. ถ้าสอนสนทนา ควรสอนประโยคที่นำไปใช้ได้
8. เวลาสอนไม่ควรใช้การแปลเป็นเทคนิคการสอน

จากเอกสารสรุปได้ว่า การที่ผู้เรียนจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้นั้น องค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนนับได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

กีทตั้ง (สุวรรณทร์ โรจน์ขจรนภลัย. 2547: 42; อ้างอิงจาก Keating. 1964) เป็นผู้หนึ่งที่ได้ ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของห้องปฏิบัติการทางภาษา พบว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้ ห้องปฏิบัติการทางภาษามีทักษะในการออกเสียงและการพูดได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้ห้องเรียนธรรมดา

ราบี (สุวรรณทร์ โรจน์ขจรนภลัย. 2547: 43; อ้างอิงจาก Rabie.1979) ได้สรุปผลการวิจัยว่าการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ในประเทศอิหร่านไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน ทักษะด้านการพูด เพราะขาดวัสดุอุปกรณ์การสอน หรือ สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

งานวิจัยในประเทศ

เดิมศักดิ์ คทวมิช (2540: 137) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนและวิธีเผชิญปัญหาทางการเรียนของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ พบว่า บรรยากาศการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับปัญหาการเรียน และวิธีเผชิญปัญหาทางการเรียนของ นักศึกษา ถ้านักเรียนมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศทางการเรียนในระดับดีจะเลือกใช้วิธีเผชิญปัญหาแบบ ต่อสู้ ถ้านักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศทางการเรียนการสอนไม่ดี จะเลือกใช้วิธีเผชิญปัญหา แบบถอยหนี

พิไลลักษณ์ อ่อนละมุน (2546: 64) ได้ศึกษาและพัฒนายุทธวิธีการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ผลการวิจัยพบว่าบรรยากาศใน การเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกยุทธวิธีในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วลีวรรณ ศรีเศษะวิวัฒน์ (สุวรรณินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547: 43 ; อ้างอิงจาก วลีวรรณ ศรีเศษะวิวัฒน์.2536) ได้ศึกษาปัญหานักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ พบว่าบรรยากาศในห้องเรียน เป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียน ได้แก่ ห้องเรียนอบอ้าว อาคารเรียนอาคารปฏิบัติการ แต่ละหลังอยู่ใกล้กัน ทำให้เกิดเสียงรบกวนห้องเรียน และห้องปฏิบัติการแออัด ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา

จากงานวิจัยที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่า บรรยากาศการเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน วิธีการสอนล้วนแต่เป็นการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่แตกต่างกัน

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสภาพแวดล้อมในการเรียน

2.8.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.8.1.1 ความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

สุรางค์ โค้วตระกูล (2545: 437) กล่าวว่า การรับรู้ของครูที่มีต่อนักเรียนเป็นตัวแสดงถึงบทบาทและลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ดังนี้ คือ

1. นักเรียนแต่ละคนเป็นปัจเจกบุคคลและทุกคนมีบุคลิกภาพที่เป็นของเขาซึ่งต่างกับคนอื่น
2. นักเรียนทุกคนมาโรงเรียนเพราะอยากเรียน ฉะนั้นครูที่ดีจะรู้จักเร้าความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนไม่เบื่อหน่าย
3. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนจะต้องเป็น ไปได้ด้วยดี นักเรียนไว้วางใจครูและสามารถพูดกับครูได้อย่างเปิดเผย โดยไม่ต้องกลัวถูกลงโทษ
4. ครูและนักเรียนต้องมีความสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย นักเรียนสามารถออกความเห็นหรือร่วมกับครูตั้งเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในห้องเรียนได้
5. บรรยากาศของห้องเรียนที่ดีจะต้องเอื้อต่อการเรียนและเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักเรียน โดยมิครูเป็นผู้สนับสนุน ให้กำลังใจ นักเรียนแต่ละคนให้พัฒนาทั้งด้านความรู้และบุคลิกภาพ

ชเนศ ขำเกิด (2533: 7) กล่าวถึง ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่าครูของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความรัก ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกัน จะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรัก ความผูกพัน เอื้ออาทร และให้อภัยต่อกัน

พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (สุวรรณินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547: 44; อ้างอิงจาก พรเพ็ญ สุวรรณเดชา. 2533: 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้วจะช่วยให้ นักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนใน

ปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้น การให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียน การสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด

นารี โนภีระ (2536: 9) กล่าวว่าสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุดนอกจาก ด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมี สัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรักความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

พรรณี ช. เจนจิต (2538: 253) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่าครู มีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา พยายามมองสถานการณ์ต่าง ๆ ตามที่เด็กมองอย่างเห็นว่าการกลัว ความวิตกกังวลของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับ ให้เด็กต้องทำแต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งจะทำให้เด็กตั้งใจเรียน จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูให้ความรัก ความเอาใจ ใส่นักเรียน ให้ความสำคัญกับตนเองกับนักเรียน และให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู ตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน

2.8.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

งานวิจัยต่างประเทศ

แฟลนเดอร์ และเลวิส (ชิววัฒน์ นิเจนตร. 2526: 27-28 ; อ้างอิงจาก Flanders; & Lewis. 1971) ได้ทดลองให้เด็กนักเรียนเรียนเนื้อหาเดียวกัน แต่สร้างบรรยากาศให้ต่างกัน พบว่า เด็กนักเรียนที่เป็น ประชาธิปไตย ครูสนใจนักเรียนเป็นอันดับแรก เน้นให้เด็กแสดงบทบาทต่าง ๆ และลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนไม่ค่อยมีความวิตกกังวล สามารถแก้ปัญหาได้ดี และมีบูรณาการทางอารมณ์ ส่วนในชั้นเรียนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เด็กจะมีความวิตกกังวลสูง เนื่องจากครูชอบออกคำสั่งและคอยบงการให้นักเรียนทำตามอยู่เสมอ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมถอยหนี เฉื่อยชาในด้านการเรียน ก้าวร้าวและ ปฏิเสธกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน รวมทั้งมีความสับสนทางอารมณ์ด้วย

โคแกน (Cogan, Moris L; & Levin Hary. 1975: 135-139) ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตร ระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ยิ่งครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครู กับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน นักเรียนที่มีความศรัทธาในตัวครูจะทำให้นักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครูมีผล ต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูไม่ดี

งานวิจัยในประเทศ

ภาวณิ สุทธิพิเชษฐภักดิ์ (2545: 144) พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ผู้สอนต่างกัน มีการปรับตัวแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุปผา ประทีปทอง (2542: 66) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยทางการเรียนสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู ส่งผลให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะครูให้ความรัก ความเข้าใจนักเรียนอย่างจริงจัง พร้อมทั้งยอมรับและ ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน และตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และ มีการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ณรงค์ เส็งประษา (สุวรรณินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย, 2547: 46; อ้างอิงจาก ณรงค์ เส็งประษา, 2538) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจไม่ได้รับจาก ครอบครัวหรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะปรับตัวของ ตัวเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจ และอาจนำเอาพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนว ปฏิบัติของตนเองกลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ยึดมั่นในประเพณีน้อยลง สร้างค่านิยมและความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น
2. สอนให้รู้จักแบบแผนของการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น เช่น การปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ของกลุ่มในการเล่นกีฬา หรือทำงานร่วมกัน
3. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เช่น ความเป็นตัวของตัวเอง แบบของ อารมณ์เอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ความคิดเห็นของตนเอง ฯลฯ
5. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวมากกว่าการใช้

อำนาจจากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนลักษณะของ กลุ่มเพื่อนจะมีผลต่อทัศนคติและความรับผิดชอบในการเรียนเมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นักเรียนก็จะได้รับ อิทธิพลไปด้วย แต่ถ้าพฤติกรรมของสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา

พะยอม ธีรุต (2540: 8) ให้ความหมายของความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่า หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อกันในห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการร่วมมือกันในด้านวิชาการและด้านอื่นๆ ไป

สมพร พรหมจรรย์ (2540: 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนหมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

ชนนุช วงศ์รัตน์ (2541: 5) กล่าวว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการใช้วาจา การแสดงกริยาท่าทางอันประกอบด้วยลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจในความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธอันดีกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนลักษณะของกลุ่มเพื่อนจะมีผลต่อทัศนคติและความรับผิดชอบในการเรียนเมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดีนักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลไปด้วยแต่ถ้าพฤติกรรมของสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

งานวิจัยต่างประเทศ

เดวิด (David. 1971: 578) ได้ศึกษาพบว่า นักศึกษามีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไม่ดี ส่วนกลุ่มที่ความก้าวร้าว ขับข้องใจ และมีความขัดแย้ง สมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาและทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลดี

เดอโคสเตอร์ (สุวรรณินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547: 47; อ้างอิงจาก Decoster.1971) ศึกษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

งานวิจัยในประเทศ

ทิพย์วรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541: 111-113) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญ จังหวัดปราจีนบุรี ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 1370 คนผลการศึกษาพบตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่การใช้เวลาในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เพศหญิง เจตคติต่อการเรียน และอาชีพรับจ้าง ตามลำดับ โดยปัจจัยเหล่านี้ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมของนักเรียน

ได้ร้อยละ 43.96

สุกัญญา เข้มยิ้ม (2541: 65-66) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างนักเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 359 คน ผลการวิจัยพบว่าบุคลิกภาพ ทักษะคิดต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพในครอบครัวบรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีสัมพันธภาพกันทางบวกกับความตั้งใจเรียน ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยเหล่านี้ร่วมกันอธิบายความตั้งใจของนักเรียนร้อยละ 66.30

วัฒนา พุ่มเล็ก (สุวรรณินทร์ โรจน์จรรย์นภลัย. 2547: 42; อ้างอิงจาก วัฒนา พุ่มเล็ก. 2535) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนและเพื่อนมีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันในด้านการเรียน มีความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนด้วยความสามัคคี เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน และมีการเห็นคุณค่าในตนเอง

3.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

3.1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ โรงเรียน สมุทรสาครวิทยาลัย
 ที่ตั้ง 1200 ตำบล มหาชัย อำเภอ เมือง
 จังหวัดสมุทรสาคร
 รหัสไปรษณีย์ 74000 โทรศัพท์ 034 - 411885 โทรสาร 034 - 412021

3.2 ข้อมูลนักเรียน

จำนวนนักเรียนในสถานศึกษาทั้งหมด 3007 คน เพศชายจำนวน 1538 คน เพศหญิง
 จำนวน 1469 คน

จำนวนนักเรียนจำแนกตามเพศและระดับชั้น

จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้องเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1811 คน จำนวนห้องเรียน 39 ห้อง
 จำนวน นักเรียน 46.44 คน/ห้อง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1196 คน จำนวนห้องเรียน 27 ห้อง
 จำนวน นักเรียน 46.44 คน/ห้อง

3.3 ประวัติย่อของสถานศึกษา

ประวัติย่อของสถานศึกษา

ก่อนพุทธศักราช 2458 ในจังหวัดสมุทรสาคร ยังไม่มีโรงเรียนเป็นของรัฐ ซึ่งทางราชการ
 ดำเนิน การศึกษาโดยมีการศึกษาเล่าเรียนตามวัดวาอารามต่างๆทั่วไป และได้อาศัยกุฏิเป็นสถานที่เล่า
 เรียน เมื่อมี ผู้ศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น ก็ขยายสถานที่ศึกษาเล่าเรียน ไปที่ศาลาการเปรียญ ผู้ที่เล่าเรียนมีทั้ง
 เด็กวัดและเด็กบ้าน มีท่านเจ้าอาวาส ภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นครู-อาจารย์ เรียกว่า
 “โรงเรียนวัด” มีภิกษุเปลี่ยน วีระปริย ซึ่งจำพรรษาอยู่

ที่วัดช่องลมเป็นผู้เริ่มสอนศิษย์ ต่อมาท่านเจ้าอาวาสและภิกษุได้นำศิษย์มาฝากให้เล่าเรียนด้วย
 ต่อมานางเปี่ยม ผู้จันทา ได้สร้างอาคารเสนาสนะถวายเป็นอนุสรณ์แก่สามี เพื่อใช้เป็น
 สถานศึกษาเล่าเรียนต่อไปคณะของพระภิกษุเปลี่ยน จึงได้ย้ายจากศาลาการเปรียญมาสถานที่ แห่งใหม่นี้
 ขณะนั้นมีจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น จึงมีครูช่าง สังขธร (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นสังข์ สังขธร) มาช่วย
 สอนอีก 1 คน

ส่วนที่วัดใหม่คล้ายนิมิตร ตำบลมหาชัย (ปัจจุบันคือวัดมหาชัยคล้ายนิมิตร) เริ่มดำเนินการศึกษา
 แบบโรงเรียนวัดเช่นเดียวกับวัดช่องลม แต่ที่วัดนี้ท่านเจ้าอาวาสพระภิกษุเปลี่ยน สุวโจทำการสอนด้วย
 ตนเองโดยเริ่มแรกท่านสอนอยู่ที่กุฏิของท่าน มีเด็กวัดอยู่ 6-7 คน ต่อมาได้ย้ายสถานที่เรียนจากหอนั้น
 มาเรียนที่ศาลาการเปรียญ เมื่อมีจำนวนนักเรียนมากขึ้นจึงมอบให้ สามเณรเป็ง วาสนสมสิทธิ์

(พลตำรวจโทจำเนียร วาสนสมสิทธิ์) ภิกษุจ้อยและครูบุญศรี นุดาลัย รับภาระเป็นครูสอนและให้ ชื่อโรงเรียนว่าโรงเรียนศึกษานุกูลราษฎร์ ส่วนท่านสุวโจ ก็จัดสอนพิเศษของท่านที่กุฎมีเด็กเรียนอยู่ 5-6 คน

พ.ศ. 2458 กระทรวงธรรมการได้อนุมัติให้ นายเปลี่ยน วีระปรีย์ เป็นครูใหญ่ ซึ่งต่อมาได้รับ ยกเป็นราชบุรุษ (ราชบุรุษเปลี่ยน วีระปรีย์ เป็นบิดาของ พลเอกประลอง วีระปรีย์ อดีตปลัดกระทรวงกลาโหม และอดีตนายกสมาคมนิสิตเก่าโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย)

พ.ศ.2465 ทางราชการกระทรวงทหารเรือ (ปัจจุบันคือกองทัพเรือขึ้นกับกระทรวง- กลาโหม) ได้ สั่งยุบเลิกกองทหารเรือจังหวัดสมุทรสาคร(ทร.2) ซึ่งตั้งอยู่บริเวณศาลจังหวัด ที่ว่าการอำเภอเมือง และวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาครปัจจุบัน

พ.ศ. 2466 โรงเรียนศึกษานุกูลราษฎร์ได้ย้ายจากวัดใหม่คล้ายนิมิตร มาอยู่ ณ อาคารนอนของพลทหารและมีฐานะเป็นโรงเรียน รัฐบาลประจำอำเภอเมือง คงใช้ชื่อเดิมว่าโรงเรียนศึกษานุกูลราษฎร์ มีครูบุญศรี นุดาลัย เป็นครูใหญ่ ตามเดิม

พ.ศ.2467 โรงเรียน ประจำจังหวัดสมุทรสาคร “เปี่ยมวิทยาคม” มีจำนวนนักเรียนและชั้นเรียนลดลง ส่วนโรงเรียนประจำอำเภอเมือง (ศึกษานุกูลราษฎร์) มีจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ทางราชการจึงได้เปลี่ยนแปลง ย้ายโรงเรียนประจำจังหวัดสมุทรสาคร “เปี่ยมวิทยาคม” มาอยู่ที่โรงเรียนศึกษานุกูลราษฎร์ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนประจำจังหวัดสมุทรสาคร” และย้ายโรงเรียนประจำอำเภอไปอยู่ที่ โรงเรียนประจำจังหวัด “เปี่ยมวิทยาคม” ฉะนั้น คณะครูของ รองอำมาตย์ตรีสนั่น สุนทรเนตร ที่ประจำอยู่โรงเรียนประจำจังหวัด “เปี่ยมวิทยาคม” และ คณะครูของครูบุญศรี นุดาลัย ที่อยู่ประจำ โรงเรียนศึกษานุกูลราษฎร์ จึงต้องย้ายตามนักเรียนของคนด้วย

การศึกษาของโรงเรียนประจำจังหวัดสมุทรสาครได้เจริญ ก้าวหน้าเรื่อยมา เดิมมีการสอนเพียงชั้นมัธยมปีที่ 3 ต่อมา พ.ศ.2471-2476 รองอำมาตย์ตรี เกื้อ (เซ่ง) เขาวนปรีชา ก็ขยายชั้นเรียนเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6 ตามลำดับ ต่อมาในสมัย ขุนโคนนทีศึกษากร เป็นครูใหญ่ ได้เปิดสอนแผนก พาณิชยการขึ้น แต่เปิดอยู่ 2 ปี ก็เลิกไป

พ.ศ. 2478-2479 ทางราชการจังหวัดสมุทรสาครได้จัดทำผังเมืองใหม่ ปรากฏว่า บริเวณที่ตั้งของโรงเรียนประจำจังหวัดสมุทรสาครทั้งหมด ใช้เป็น สถานที่ราชการ เช่น ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอเมืองฯ จึงจำเป็นต้องย้ายอาคารเรียนของโรงเรียนไปอาศัยอยู่ที่วัดป้อมวิเชียรโชติการาม ซึ่งทางราชการให้ชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย” ต่อมา นายจิระ นิลกุล เป็นครูใหญ่ ได้ขยายชั้นเรียนเป็นชั้นมัธยมปีที่ 7 และ 8 ขึ้นอีก

พ.ศ.2504 ได้พิจารณาเห็นว่า โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัยที่ตั้งอยู่บริเวณวัดป้อมวิเชียรโชติการาม พื้นที่คับแคบไม่สามารถขยายได้ในอนาคตจึงหาที่แห่งใหม่และได้มีที่ดินของ นายเจียม ปัญจพรรค กับนายจำรูญ จันทร์ภักดี รวม 2 แปลง ซึ่งมีบริเวณกว้าง และเหมาะสมที่

จะเป็นที่ตั้งโรงเรียน อันจะเป็นสง่าของจังหวัด อยู่ติดกับถนนเอกชัยและคลองลัดป้อม ท่านทั้งสอง จึงได้มอบที่ดินทั้ง 2 แปลง ให้เป็นที่ตั้งของโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัยในปัจจุบันนี้

พ.ศ. 2521 โรงเรียนได้รับงบประมาณเพื่อจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมไปจนติดถนนพระราม 2

ปัจจุบันโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย มีเนื้อที่ 24 ไร่ 3 งาน 39.8 ตารางวา โดยทิศเหนือติด ถนนพระราม 2 ด้านทิศใต้ติดถนนเอกชัย ด้านทิศตะวันออกติดต่อซอยเจียมอุทิศ และทิศตะวันตก กลองลัดป้อม

ปรัชญาของโรงเรียน

“หมั่นศึกษา ประพฤติดี สามัคคี มีวินัย”

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1,196 คน เป็นนักเรียนชาย 489 คน และนักเรียนหญิง 707 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 506 คน เป็นนักเรียนชาย 204 คน และนักเรียนหญิง 302 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 407 คน เป็นนักเรียนชาย 170 คน และนักเรียนหญิง 237 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 283 คน เป็นนักเรียนชาย 115 คน และนักเรียนหญิง 168 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 119 คน เป็นนักเรียนชาย 48 คน และนักเรียนหญิง 71 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน เป็นนักเรียนชาย 20 คน และนักเรียนหญิง 30 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 41 คน เป็นนักเรียนชาย 17 คน และนักเรียนหญิง 24 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน เป็นนักเรียนชาย 11 คน และนักเรียนหญิง 17 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางของยามานะ (Yamane, 1967: 886-887) โดยใช้ระดับชั้นเป็นชั้น (Strata) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยจำแนกประชากรออกเป็น 3 ระดับชั้น ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 506 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 407 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 283 คน

2. ผู้วิจัยประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางของยามานะ (Yamane, 1967: 886-887) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 119 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง = 10 : 1 ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 41 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศและระดับชั้น

ระดับชั้น	ประชากร (คน)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
มัธยมศึกษาปีที่ 4	204	302	20	30
มัธยมศึกษาปีที่ 5	170	237	17	24
มัธยมศึกษาปีที่ 6	115	168	11	17
รวมทั้งหมด	489	707	48	71

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1   แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- ตอนที่ 2   แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3   แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 4   แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5   แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน
- ตอนที่ 6   แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 7   แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 8   แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความหรือเติมข้อความในช่องว่าง ตามความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ชาย หญิง
2. ระดับชั้น
  - ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
  - ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
  - ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. ระดับเกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) ในภาคเรียนที่ผ่านมา.....
4. ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้เฉลี่ย.....บาท/ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของ ศิริวรรณ สุวินท์ (2548 : 127-128) และ

ชนาวรรณ ชนพรีดี (2550 : 121-122)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 2.1 และ 2.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	เพื่อนส่วนใหญ่เห็นว่าฉันเป็นคนจริงจัง กับการเรียน					
00	ฉันไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้อง กระตือรือร้นในการทำงาน					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน
 จริง ให้คะแนน 4 คะแนน
 จริงบ้าง ให้คะแนน 3 คะแนน
 จริงน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน
 จริงน้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน
 จริง ให้คะแนน 2 คะแนน
 จริงบ้าง ให้คะแนน 3 คะแนน
 จริงน้อย ให้คะแนน 4 คะแนน
 จริงน้อยที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ อัจฉรา วัฒนามงคล (2533 :32)
 ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน สูงกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง ผู้มีบุคลิกภาพแบบเอ
 คะแนน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง ผู้มีบุคลิกภาพแบบบี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองของเสาวคนธ์ สาทา (2550 : 88 – 89)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 3.1 และ 3.2 ลักษณะของแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	การสนับสนุนด้านวัสดุ ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนซื้อ อุปกรณ์การเรียนอย่างเพียงพอ					
00	ผู้ปกครองบังคับให้นักเรียนเรียนพิเศษ เพิ่มเติมทั้งที่นักเรียนไม่อยากเรียน					

	การสนับสนุนด้านวาจา					
0	ผู้ปกครองช่วยสอนการบ้านนักเรียนเมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน					
00	ผู้ปกครองไม่มีเวลาพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 :9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง	มีการสนับสนุนจากผู้ปกครองมาก
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง	มีการสนับสนุนจากผู้ปกครองปานกลาง
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง	มีการสนับสนุนด้านจากผู้ปกครองน้อย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองของ สุกุมิ เกรียงชัยพร (2548: 87-89)

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองตามแนวคิดที่ได้ จากข้อ 4.1 และ 4.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับสมาชิก ในครอบครัวเสมอ					
00	นักเรียนไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองตักเตือน ให้ทำการบ้านหรืออ่านหนังสือ					
0	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ผู้ปกครองไม่ซื้อหนังสือให้นักเรียน เพราะเป็นการสิ้นเปลือง					
00	ผู้ปกครองให้นักเรียนตัดสินใจในการ กระทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 :9)

ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีพอใช้
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของการเรียน
- 5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน ของธนาวรรณ ธนพรดี (2550)
- 5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียนตามแนวคิดที่ได้

จากข้อ 5.1 และ 5.2 ลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	<u>สถานที่เรียน</u> ห้องเรียนมีความเป็น ระเบียบเรียบร้อย					
00	<u>สื่อและอุปกรณ์การเรียน</u> โรงเรียนมีอุปกรณ์ เพียงพอกับจำนวน นักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้ แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเพื่อสร้าง นิยามศัพท์เฉพาะ

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของกมลวิทย์ วันวิชัย (2545: 123) และฉวีชาติ จันทร์พอง (2549 : 48-49)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 6.1 และ 6.2 ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตรา ส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
	พฤติกรรมของครูที่ปฏิบัติต่อนักเรียน					
0	ครูไม่มีความเป็นกันเองกับนักเรียน					
00	ครูให้ความช่วยเหลือนักเรียน					
	พฤติกรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติต่อครู					
0	นักเรียนให้เกียรติ และยกย่องครู					
00	นักเรียนมักขอคำปรึกษาจากครูวิชา					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้ แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ
ธนาวรรณ ธนพรดี (2551 : 133-134)

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 7.1 และ 7.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	นักเรียนชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานกับเพื่อน					
00	นักเรียนและเพื่อนพยายามหากิจกรรมร่วมกันทำเสมอ					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9)

ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง ของ วิภาวี วงศ์อนันต์นันท์ (2552) ได้สร้างขึ้นตามแนวคิดของ คูเปอร์ สมิธ (Coopersmith Self-esteem Inventory)

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการเห็นคุณค่าตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 8.1 และ 8.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้ามักยอมแพ้อะไรง่าย ๆ					
00	ข้าพเจ้ามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง	มีการเห็นคุณค่าในตนเองมาก
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง	มีการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง	มีการเห็นคุณค่าในตนเองน้อย

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ตามลำดับต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยจะหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถามการวิจัย

3. ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วตามข้อ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยจะนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร
2. ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ คือตอบครบทุกข้อมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
  - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง- กลุ่มต่ำ แล้วนำมาทดสอบด้วย t-test
  - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่
  - 3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาคร-

วิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1

3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปรผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน t-Distribution
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ซึ่งพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนซึ่งพยากรณ์ใน รูปแบบคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบ
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการพยากรณ์
X_1	แทน	อายุ
X_2	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_3	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X_4	แทน	บุคลิกภาพ
X_5	แทน	การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
X_6	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X_7	แทน	ลักษณะทางกายภาพของการเรียน
X_8	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

X_1	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	การเห็นคุณค่าในตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS. (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ได้แก่ อายุของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ผู้ปกครอง บุคลิกภาพ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของห้องเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

(The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ได้แก่ อายุของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ของผู้ปกครอง บุคลิกภาพ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของห้องเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

องค์ประกอบที่ศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
อายุของนักเรียน	16.66	0.90	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.76	0.55	ปานกลาง
รายได้ของผู้ปกครอง	2,0564.71	42431.03	ดี
บุคลิกภาพ	2.97	0.36	บุคลิกภาพแบบบี
การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง	3.64	0.57	ปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	3.51	0.68	ดีพอใช้
ลักษณะทางกายภาพของห้องเรียน	3.19	0.54	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.50	0.61	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.83	0.60	ดี
การเห็นคุณค่าในตนเอง	3.52	0.46	ปานกลาง

จากตาราง 2 นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 16.66 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 2.76 รายได้ของผู้ปกครองเฉลี่ย 20,564.71 บาท ต่อเดือน นักเรียนมีบุคลิกภาพแบบบี มีการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของห้องเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อยู่ในระดับดีพอใช้ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อยู่ในระดับดี และ นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	Y
X1	1.000	0.262**	0.074	0.043	0.193*	0.266**	-0.031	0.223*	0.272**	0.264**
X2		1.000	0.090	0.044	0.294**	0.274**	0.012	0.262**	0.351**	0.091
X3			1.000	-0.130	0.234**	0.196*	0.050	0.230*	0.197*	0.266**
X4				1.000	0.235**	0.326**	-0.014	0.249**	0.280**	0.107
X5					1.000	0.778**	0.045	0.481**	0.536**	0.558**
X6						1.000	0.095	0.589**	0.553**	0.623**
X7							1.000	0.458**	0.112	0.230*
X8								1.000	0.515**	0.523**
X9									1.000	0.436**
Y										1.00

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_1) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_3) การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_5) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_6) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X_7)

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_2) บุคลิกภาพ (X_4)

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
Regression	2	11.222	5.611	44.166**
Residual	115	14.611	0.127	
Total	117	25.833		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่ามี 2 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₁	0.340	0.060	0.491	0.631	0.398	76.548**
X ₁₁ , X ₁₃	0.183	0.067	0.237	0.659	0.434	44.166**

a = 1.683
R = 0.659
R² = 0.434
SE_{est} = 0.206

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีปัจจัยมากที่สุดไปหาปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X₆) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₈)

โดยองค์ประกอบทั้ง 2 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 43.40 จึงได้นำค่า
สัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย
จังหวัดสมุทรสาคร ในรูปของคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 1.683 + 0.340X_6 + 0.183X_8$$

สมการพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย
จังหวัดสมุทรสาคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = 0.491X_6 + 0.237X_8$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1,196 คน เป็นนักเรียนชาย 489 คน และนักเรียนหญิง 707 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 506 คน เป็นนักเรียนชาย 204 คน และนักเรียนหญิง 302 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 407 คน เป็นนักเรียนชาย 170 คน และนักเรียนหญิง 237 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 283 คน เป็นนักเรียนชาย 115 คน และนักเรียนหญิง 168 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 119 คน เป็นนักเรียนชาย 48 คน และนักเรียนหญิง 71 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน เป็นนักเรียนชาย 20 คน และนักเรียนหญิง 30 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 41 คน เป็นนักเรียนชาย 17 คน และนักเรียนหญิง 24 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน เป็นนักเรียนชาย 11 คน และนักเรียนหญิง 17 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางของยามานะ (Yamane, 1967:886-887) โดยใช้ระดับชั้นเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.57 – 7.63 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9256

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.66 – 9.74 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9598

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.12 – 15.79 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9800

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.08 – 12.72 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9683

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.12 – 9.74 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9827

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 3.05–13.74 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9783

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.22 – 8.58 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9670

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยจะนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร
2. ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ คือตอบครบทุกข้อมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS. (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_1) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_3) การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_5) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_6) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_8) และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9)

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X_7)

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_3) บุคลิกภาพ (X_4)

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจาก องค์ประกอบที่มีปัจจัยมากที่สุดไปหาปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_6) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_8)

5. สมการพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร มีดังนี้

สมการพยากรณ์ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ในรูปของคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 1.683 + 0.340X_6 + 0.183X_8$$

สมการพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = 0.491X_6 + 0.237X_8$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า อายุ ของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6 มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของสาวิตรี ทยานศิลป์ (2541) ,นุชลดา โรจนประภาพรรณ (2541)และจรรยา รอดเนียม(2543) ที่พบว่า ระดับชั้นปีหรือระดับอายุมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่า ในตนเอง สำหรับผู้วิจัยคิดว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีอายุ ระหว่าง 15-18 ปี หรืออยู่ในวัยที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้เด็กวัยรุ่นในกลุ่มนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอน ปลายจะมีความสนิทสนม หรือคุ้นเคยกับเพื่อนและสมาชิกในกลุ่มเป็นอย่างดี ตลอดจนธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็กวัยรุ่น อันประกอบด้วย โรงเรียน ครู อาจารย์ ที่เด็กวัยรุ่นคุ้นเคยมาตั้งแต่ สมัยเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย

1.2 รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีหรือมีรายได้ต่อเดือนสูงมี การเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองสามารถจัดซื้อสื่อการเรียนที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนของ นักเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีเวลาให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลการเรียนของ นักเรียน มีเวลาคอยให้คำปรึกษา ชี้แนะในเรื่องการเรียน ทำให้นักเรียนมีกำลังใจ มีความตั้งใจและ สนใจในการเรียน มีความมั่นใจในใจตนเองกล้าแสดงออก และนักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ ดี จำเป็นต้องขวนขวายมากขึ้น จึงทำให้ไม่มีเวลาที่เอาใจใส่ดูแลการเรียนของนักเรียนเท่าที่ควร ไม่ค่อยมีเวลาให้คำปรึกษา ทำให้นักเรียนไม่มีกำลังใจ ขาดความมั่นใจในใจตัวเอง ไม่กล้าแสดงออก

1.3 การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็น คุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองดี มีการเห็นคุณค่าใน ตนเอง ทั้งนี้เพราะบิดามารดา หรือผู้ปกครองภายในครอบครัวให้การสนับสนุนทางด้านการเรียนของ นักเรียน ให้ความสนใจซักถาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้าน

การเรียนรู้ ให้เงินทุนและทุนทรัพย์ในการใช้จ่าย ให้นิเวศนักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน และผู้ปกครองให้การสนับสนุนทางด้านการเรียนแก่นักเรียนทั้งทางด้านวัตถุ และทางด้านวาจาอย่างมากนั้น ทำให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียน จึงทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ โดยไม่มีข้อจำกัดทางวัตถุรวมทั้งการเอาใจใส่จากผู้ปกครองที่คอยแนะนำ ให้คำปรึกษาทางด้านการเรียน ช่วยชี้แนะวางแผนการเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถด้วยตนเอง นักเรียนมีการเห็นคุณค่าในตนเอง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นฤมล พิภูถนิ (2531: 49) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัวด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจของสามเณรที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำแนกตามประเภท โรงเรียน กรณีศึกษาจังหวัดลำปางพบว่า การสนับสนุนทางด้านการเรียนจากระยะในวัดมีผลต่อการเรียนของสามเณร เพราะทำให้เกิดความอบอุ่นและมีกำลังใจในการเรียน

1.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองที่ดี จะส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มากกว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองที่ไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนุชลดดา โรจนประภาพรรณ (2541), สาวิตรี ทยานศิลป์ (2541) และเพียว ผลภาค (2539) ที่พบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าครอบครัวเปรียบเสมือนแหล่งเสริมสร้างความรัก ความสัมพันธ์ระหว่างกัน ในครอบครัว ครอบครัวที่มีความรัก ความเอาใจใส่แก่กัน ย่อมจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของสมาชิกในครอบครัว ให้รู้จักการปรับตัวที่ดี เกิดความเชื่อมั่นและความภูมิใจในตนเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะสัมพันธภาพในครอบครัวจัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูที่ดี มีความรับผิดชอบต่อการเรียนมาก ส่งผลให้มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับครู จะมีทัศนคติที่ดีต่อครู ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียน และครูก็ให้ความรักความเอาใจใส่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนดี คือทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความระเอียดรอบคอบ ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด พยายามปรับปรุงแก้ไขงานของตนเองให้ดีขึ้น และเข้าห้องเรียนตรงเวลาตามที่ พรรณี ช.เจนจิต (2538:253) ได้กล่าวถึง สัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่าครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา การสอนจึงไม่ควรเป็นการบังคับให้เด็กต้องทำ แต่ควรมีบรรยากาศแห่งความอบอุ่นปลอดภัย ซึ่งจะช่วยให้เด็กตั้งใจเรียน และส่งผลทำให้นักเรียนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนมีการปรับตัวกับเพื่อนดี จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ส่วนนักเรียนที่มีการปรับตัวไม่ดี จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ซึ่งผลการวิจัยที่พบได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียว ผลภาค (2539) ที่พบว่า การปรับตัวกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชลดา โรจนประภาพรรณ (2541) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับจากเพื่อนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น พบว่า การได้ยอมรับจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการวิจัยของ สมหมาย จิตวารินทร์ (2539) ที่พบว่า การปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนไทยมุสลิมกับการรู้คุณค่าทางศาสนามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า เมื่อบุคคลอย่างเข้าสู่วัยรุ่น กลุ่มเพื่อนเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด วัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ การยอมรับและทักษะทางสังคม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและพัฒนาความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ทั้งนี้สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X_7) อภิปรายผลได้ดังนี้

ลักษณะทางกายภาพของการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพด้านการเรียนที่ดี จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองดี ทั้งนี้เพราะลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน ประกอบด้วย สถานที่เรียน ได้แก่ ห้องเรียนที่มีอากาศถ่ายเท ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบ ห้องเรียนมีความสะอาด บริเวณห้องเรียนปราศจากกลิ่นและเสียงรบกวน ขนาดของห้องเรียนไม่แออัดคับแคบ เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณของนักเรียนที่เข้ามาเรียน สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ มีเอกสารประกอบการเรียนอย่างเพียงพอ มีอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพในการใช้งาน มีปริมาณเพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน ทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียน ดังที่ สุพิชญา ชีระกุล และคนอื่น ๆ (2524:182-187) ได้กล่าวถึงลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน อาทิ เช่น สื่อ อุปกรณ์การเรียน ห้องปฏิบัติการการเรียน และปัจจัยอื่น ๆ ที่ดีพร้อมที่จะเป็นตัวแปรที่สำคัญให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

4. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_3) บุคลิกภาพ (X_4) อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง แสดงว่านักเรียนบางคนมีการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรืออยู่ในระดับดี เป็นนักเรียนที่มีความพร้อมและความตั้งใจในการเรียนดี ทำให้นักเรียนรู้สึกมีความภาคภูมิใจในผลการเรียนของนักเรียน เมื่อผลการเรียนดีก็จะได้รับคำชื่นชมจากคนรอบข้าง เช่น ผู้ปกครอง ครู เพื่อน เป็นต้น จึงทำให้ประสบความสำเร็จทางการเรียน และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

4.2 บุคลิกภาพไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพ เอ มีลักษณะชอบแข่งขัน เอาชนะ มีความมุ่งมั่นอย่างมากในสิ่งที่จะทำต่าง ๆ พยายามแก่งแย่งเพื่อความสำเร็จ แต่บางเรื่องก็ต้องใช้ความอดทน การรอคอย เพื่อปรับตัวให้เหมาะกับสิ่งที่ทำแต่เด็กนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนตนเองตามได้ ขาดความยืดหยุ่น เนื่องจากนักเรียนที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

นักเรียนบางคนที่มีบุคลิกภาพ บี เป็นคนที่มีจิตใจเยือกเย็น สามารถอดทนรอคอยได้ เมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ นักเรียนที่มีลักษณะเช่นนี้สามารถยอมรับ และพยายามแก้ไขปัญหาลำบากนั้นได้ สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้ตามสถานการณ์ และมักจะยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น นักเรียนที่มีบุคลิกภาพ บี นอกจากจะเป็นคนที่มีจิตใจเยือกเย็น สามารถอดทนรอคอยได้ ยังมีอีกด้านหนึ่งก็เป็นคนเฉื่อยชา ชอบทำงานเรื่อย ๆ โดยไม่หวังผลสำเร็จในการทำงาน

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจาก ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_6) และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_8) โดยทั้ง 2 ปัจจัยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 43.40 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ส่งผลต่อ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับแรก แสดงว่า สัมพันธภาพในครอบครัว จะเป็นพื้นฐานของครอบครัวที่ส่งผลต่อสังคมซึ่งมาจากสมาชิกในครอบครัวที่มีความรัก ความผูกพันซึ่งกันและกัน และเป็นพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดีกับสมาชิกโดยเฉพาะบุตร ตามที่อัมเบอร์สัน (จกกลนี คู่ย์เจริญ. 2540: 34; อ้างอิงจาก Umberson. 1992: 662-674) ได้ให้ความเห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างกันของครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อสังคม สัมพันธภาพที่ใกล้ชิดที่แสดงออกในลักษณะการควบคุมดูแลจะเปรียบเสมือนเป็นการให้

กำลังใจต่อกัน นอกจากความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดีแล้ว การที่เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่น การให้กำลังใจ ให้เสรีภาพในการกระทำ ล้วนแต่เป็นการสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีผ่านการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดริเริ่ม สามารถพึ่งพาตนเองและเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนุชลา โรจนประภาพรรณ (2541), สาวิตรี ทยานศิลป์ (2541) และเพยาวี ผลภาค (2539) ที่พบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าครอบครัวเปรียบเสมือนแหล่งเสริมสร้างความรัก ความสัมพันธ์ระหว่างกันในครอบครัว ครอบครัวที่มีความรัก ความเอาใจใส่แก่กัน ย่อมจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของสมาชิกในครอบครัว ให้รู้จักการปรับตัวที่ดี เกิดความเชื่อมั่นและความภูมิใจในตนเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะสัมพันธภาพในครอบครัวจัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ตามที่มาสโลว์ได้กล่าวไว้ในทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะเป็นที่รักของผู้อื่น ต้องการความสัมพันธ์ การยอมรับและการสนับสนุนจากผู้อื่น(เขาวนารถ เลหาบรรจง. 2545: 23; อ้างอิงจาก Maslow. 1954: 80-97) สอดคล้องกับการศึกษาของคูเปอร์สมิธซึ่งอธิบายว่ารากฐานที่สำคัญของชีวิตมนุษย์คือความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก เด็กที่ได้รับความรัก ความอบอุ่น การสนับสนุน ให้กำลังใจ ให้เสรีภาพในการกระทำจะทำให้เด็กพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้ (อรชума พุ่มสวัสดิ์. 2539: 13-15; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1981) นอกจากนี้การวิจัยของจงกลณี ต้อยเจริญ (2540) ที่พบว่า สัมพันธภาพของวัยรุ่นกับบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับฐปณีย์ ตั้งจิตภักดีสกุล (2545) ที่รายงานว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นส่วนที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

5.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูส่งผลต่อ การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสอง แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับครูทำให้ ส่งผลให้มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับครู จะมีทัศนคติที่ดีต่อครู ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียน และครูก็ให้ความรักความเอาใจใส่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนดี คือทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความระเอียดรอบคอบ ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด พยายามปรับปรุงแก้ไขงานของตนเองให้ดีขึ้น และเข้าห้องเรียนตรงเวลาดังที่ พรรณี ช.เจนจิต (2538:253) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่าครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา การสอนจึงไม่ควรเป็นการบังคับให้เด็กต้องทำ แต่ควรมีบรรยากาศแห่งความอบอุ่นปลอดภัย ซึ่งจะทำให้เด็กตั้งใจเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุวรรณินทร์ โรจนัจจนภักดิ์ (2547: 88) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับผิดชอบทางด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยาทาน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูส่งผลต่อความรับผิดชอบทางด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยาทาน กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้วิจัยคิดว่าการที่นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนนี้เองส่งผลให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครู และมีการเห็นคุณค่าในตนเองตามมา

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร และสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาครสามารถนำไปเป็นข้อมูลพิจารณาในการวางนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อให้การเรียนการสอนนั้นสอดคล้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาและส่งเสริมปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 2 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1.1 ปัจจัยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร มากที่สุด เป็นอันดับแรก ดังนั้น ผู้บริหาร ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ตลอดจนผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เป็นผู้ที่มามีบทบาทสำคัญที่สุด ในการส่งเสริมและพัฒนานิสัยการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนกับผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยกัน เพื่อให้ นักเรียนกับผู้ปกครองได้มีการพูดคุยกันมากขึ้น

1.2 ปัจจัยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สามารถพยากรณ์นิสัยการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร เป็นอันดับที่สอง ดังนั้นผู้บริหาร ครู ควรจัดกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นการสร้างมิตรภาพของนักเรียนกับครู ให้มีความแน่นแฟ้นมากขึ้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูที่ดี มีความเป็นกันเอง หรือเป็นแบบประชาธิปไตยมีผลต่อการเรียนรู้และทำให้นักเรียนมีการเห็นคุณค่าในตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นต้น

2.2 ควรนำปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้ง 2 ปัจจัย คือสัมพันธภาพของนักเรียนกับผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ไปทำการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีการเห็นคุณค่าในตนเอง เช่นการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม การใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กันกนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี.(2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลบรมราชชนนี
จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณิพน กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ:
คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา(2545). เสริมสร้างการรู้ค่าตน...ในห้องเรียน(เดนิส ลอร์เรนซ์).
กรุงเทพฯ: กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- กมล ภูประเสริฐ. (2540). ปฏิรูปการศึกษานโยบายสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานการ
ประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร.
- กิตยวดี บุญเชื้อ. (2540). การเรียนรู้อย่างมีความสุข. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ. (2544). เอกสาร
ประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 คู่มือการแนะแนว.
- จกกลณี ต้อยเจริญ. (2540).สัมพันธภาพของวัยรุ่นกับบิดามารดา การเห็นคุณค่าในตนเองกับการ
ปรับตัวของวัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (อนามัยครอบครัว). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จักรินทร์ พริ้งทองฟู. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญ เขตคลองสาน กรุงเทพฯ. ปรินญาณิพน กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- จรัญญา ชันกฤษณ์. (2543). การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
เทศบาลวัดศรีสุพรรณ จ.เชียงใหม่. ปรินญาณิพน กศ.บ. สาขาวิชาจิตวิทยา
และการแนะแนว : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จันทร์ฉาย พิทักษ์สิริกุล. (2532). ผลของการจัด โปรแกรมการศึกษาความกล้าแสดงออกต่อ
การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. ปรินญาณิพน วท.ม.
(พยาบาลศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชุตินา ศรีแก้ว. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการเรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพน กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

- ชัยฤทธิ์ ศีลาเดช. (2544). *คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับมัธยมศึกษา*.
กรุงเทพฯ: บริษัท จูนพับลิชชิง จำกัด.
- ฐปณีย์ ตั้งจิตภักดีสกุล. (2545, มกราคม – มิถุนายน). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง
และความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนกลาง. *วารสารจิตวิทยาคลินิก*. 33(1): 43-67.
- นุชลดดา ไรจนประภาพรรณ.(2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว
การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา กับความรู้สึกที่มีคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น
ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอรัญประเทศ จังหวัด
สระแก้ว*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาธาณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ประคินันท์ อุปรมัย. (2532). *การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน เอกสารการสอนชุดระบบการเรียน
การสอน*. กรุงเทพฯ: สารมวลชนจำกัด
- ปรีชา ชรรมา. (2547). *จิตวิทยาละจิตวิทยาพัฒนาการ สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับรวมเล่ม
เฉพาะ เรื่อง อันดับที่ 5. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพมหานคร: บริษัทชนธิ์ชการพิมพ์ จำกัด*.
- เขาวนารถ เลหาบรรจง. (2545). *ผลของการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญาที่มีต่อความ
ภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย*. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัศมี โพนเมืองหล้า. (2543). *การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กปัญญาเลิศที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงจากการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร*.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2545). *สุขวิทยาจิตและการปรับตัว*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศศิกานต์ ชนะโสธร. (2529). *ผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าใน
ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิมา รัชอารยะธรรม. (2548). *การศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างความรู้สึกการเห็นคุณค่าใน
ตนเอง ของนักเรียนโรงเรียนตาบอดกรุงเทพ*. วิทยานิพนธ์ปรียญาสังคมสงเคราะห์
ศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมหมาย จิตวารินทร์. (2539). *การปรับตัวและการรู้คุณค่าทางศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น*. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สาวิตรี ทยานศิลป์. (2541). อิทธิพลของครอบครัวต่อความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิจัยประชากรและสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สุกัญญา พีระวรรณกุล. (2541). ผลของการใช้โปรแกรมฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลกับ
ความสำนึกในคุณค่าของตนเองของเยาวชนชายในสถานสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ พศ.ม.
(สุขจิตวิทยาและการพยาบาลจิตเวช). เชียงใหม่: บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
ถ่ายเอกสาร.
- สุพรรณิ จันทร์วิเศษ. (2539). การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาเพ็ญ กษพลายุกต์. (2541). ผลของการจัดกิจกรรมบำบัดต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง
ความคาดหวังในชีวิตและภาวะซึมเศร้าของเด็กที่ถูกทารุณกรรม. วิทยานิพนธ์ วศ.ม.
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาคจิตเวชศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ โคว์ตระกูล. (2545). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- โสภา ชูพิกุลชัย. (2529). ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรชума พุ่มสวัสดิ์. (2539). การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยา พัฒนาการ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อารยา ค่านพานิช. (2542). การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับ
พฤติกรรมการเผชิญปัญหาของเยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิงในสถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชนกลาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543) : ปัญหาการเรียนและเทคนิคช่วยให้ลูกเรียนดี. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:
ชั้นด้ากาพิมพ์.

- อัมพวรรณ อิ่มทั่ว. (2547). ผลการใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมที่มีต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง : กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิตมัธยม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการ-
ปรึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. (2nd). New York: Harper and Row, Publisher Inc.
- Acher, Hocevar Michel. (1995, June). *The education Quality System : A Content Validation (Partnerships Organization Development)*. Dissrtation Adstracts International. 56(1):192-197.
- Anderson.J. (n.d., March). *Effects of Classroom social climate on Individual Learning*. American Education Research Journal. 7: 135-152.
- Atkinson, R.L; & others.(1993). *Introduction to Psychology. 11th ed. Philadelphia: Harcourt Brace College Publishers*. Broadfoot, Patrician. (1994, April). "Approacher to Quality Assurance and Control in other
- Cogan, Morris L.(1975, April). *Studies of Teacher Behavior*. The Journal os Experinental Education. 135-139.
- Donald, Elmer. (1969, May). A comperative Study of the Opinions of Students. Faculty and Local Bard Members Regarding the Appropriate Elements of Student Activities Program in Metropolitan Virginia Community Colleges. *In Dissertation Abstracts*. 29(4):2146.
- Fenigstein, A. Scheier, M.F; & Buss, A.H. (1975, December). *Public and Private Self-Consciousness Assessment and Theory*. Journal of Consulting and Clinical Psychology. 43(4):522-527
- Friedman, G.A ; & McClelland, David C. (1984). *A Cross Cultural Study of Relationship between Children Rearing Practices and Achievement Motivation Appearing in Folkales*. New York: Rinehart & Winston Inc.
- Gilmer, B; et ol. (1971). *Industrial and Organizational Psychology*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Good, V.C; et ol. (1973). *Ed Dictionary of Education*. New York: McGraw- Hill Book Company.

- Gorrow, Teena Ruark.(1997,July). *Elementary School Teacher Judgments of School Climate and Job Satisfaction in High - and - Performing School (Hight Performing 7)*. Dissertaton Abstracts Inthenational. 56(1): 41-A.
- Gronlund. (1959). *Sociomertry in the Classroom*. New York: Harper Publishers.
- Guilford. J.P. (1967). *Personality*. New York: McGraw - Hill Book. CO.,Inc.
- Jones, Harold E. (1970). *Personality Development in Children*. Austin: University of exas Kaplan, Louis. Mental Heath and Human Relations in Education. New York: Harper and Brothers Publishers.
- Kinney, T.A., Smith, B.A. ; & Donzella, B. (2001, April). *The Influence of Sex, Gender, Self - Discrepancy and Self - Awareness on Anger and Verbal Aggressiveness among U.S.A. college Student*. The Journal of Social Psychology. 141 (2): 245-275.
- Lazarus, Richard S.(1961). *Adjustment and Personal*. New York: McGraw - Hill Book. Company Inc.
- Moor. (1959, January). *Sur Hodges Strategic Planning Total Quality Management and Quality Conception: An Exploratory Analysis* Dissertation Abstracts International. 55(7): 74-75.
- Nasby, W. (1989, November). *Private Self - consciousness, Self - awareness and the Reliabilty of Self - report*. Journal of Personality and Social Psychology: 56(6): 950-957.
- Rahman Syed Abbur. (1956,May). *An Investigation of the Extend and Causes. of Droupout in class BIT Through XIT of the Secondary Schools of Decca East Pakistan*. During Dissertation Abstacts. 25 (1): 405.
- Rogers, Dorothy. (1977). *Child Psychology*. U.S.A: Monterrey calf, Brooks/ Cole. Inc.
- Rosen, Bernard C. (1961). *Family Structure and Achievement Motivation American Sociological Review*. New York: Harper and Brothers Publishers.
- Worchel, Stephen ; & Goethalo, George R. (1989). *Adjustment Path Way to Personal Growth*. New jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย
จังหวัดสมุทรสาคร แบ่งเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อถูกหรือผิดและไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนักเรียนไม่ต้องลงชื่อ คำตอบทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับ ไม่เปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

ซึ่งข้อมูลทั้งหมดนี้จะนำมาใช้เพื่อการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวจรัสพร ส่งอุบล

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความหรือเติมข้อความในช่องว่าง ตามความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับชั้น
  - ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
  - ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
  - ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
4. ระดับเกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) ในภาคเรียนที่ผ่านมา.....
5. ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้เฉลี่ย.....บาท/ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	เรื่อง	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ฉันเป็นคนที่เริ่มต้นทำสิ่งใดแล้วต้องทำให้สำเร็จ					
2	ฉันทนไม่ได้ถ้าต้องทำงานกับคนที่ทำงานแบบขอไปที					
3	ฉันไม่พอใจถ้ามีคนมาขัดจังหวะขณะที่ฉันทำงาน					
4	ฉันทำงานอย่างดีที่สุดเท่าที่ฉันสามารถทำได้					
5	เมื่อฉันมีนัดฉันมักไปถึงที่หมายก่อนเวลา					
6	ฉันทำกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันอย่างรวดเร็ว					
7	ฉันทำงานต่างๆที่ได้รับมอบหมายเสร็จก่อนเวลา					
8	ฉันคิดว่าคนรอบข้างทำอะไรไม่ถูกใจฉัน					
9	ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องฟังคนพูดไร้สาระ					
10	ฉันรู้สึกไม่สบายใจถ้างานที่ได้รับมอบหมายยังไม่สำเร็จ					
11	ฉันรู้สึกหงุดหงิดเมื่อต้องเข้าคิวรอเพื่อรับบริการต่างๆ					
12	ฉันชอบทำงานต่างๆอย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
13	ฉันรู้สึกหงุดหงิดเมื่อคนรอบข้างทำอะไรไม่ถูกใจฉัน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	การสนับสนุนด้านวัตถุ ผู้ปกครองซื้ออุปกรณ์ทางการเรียนให้นักเรียนอย่างพอเพียง					
2	ผู้ปกครองให้นักเรียนเรียนพิเศษเพิ่มเติมตามที่นักเรียนต้องการ					
3	ผู้ปกครองจัดเตรียมสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียน					
4	ผู้ปกครองดูแลค่าใช้จ่ายเรื่องการเรียนของนักเรียน					
5	ผู้ปกครองจัดหาเครื่องแบบนักเรียนให้นักเรียน					
6	เมื่อมีงานกิจกรรมของนักเรียนผู้ปกครองจะให้การช่วยเหลือด้านเงินทุนอยู่เสมอ					
7	ผู้ปกครองจะหลีกเลี่ยงการซื้ออุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนให้กับนักเรียน					
8	ผู้ปกครองจะจัดหาหนังสือและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้กับนักเรียน					
9	ผู้ปกครองปฏิเสธที่จะให้นักเรียนไปเรียนพิเศษ					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
10	ผู้ปกครองจะให้รางวัลเมื่อนักเรียนมีผลการเรียนดี					
11	<u>การสนับสนุนด้านวาจา</u> ผู้ปกครองช่วยสอนการบ้านเมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน					
12	ผู้ปกครองไม่มีเวลาพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน					
13	ผู้ปกครองบังคับให้นักเรียนเลือกเรียนในสิ่งที่ผู้ปกครองกำหนด					
14	ผู้ปกครองไม่มีเวลาพูดคุยกับนักเรียน					
15	ผู้ปกครองต่อว่านักเรียนในเรื่องการเรียน					
16	ผู้ปกครองชมเชยนักเรียนเมื่อนักเรียนเรียนได้คะแนนดี					
17	ผู้ปกครองให้กำลังใจนักเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหาด้านการเรียน					
18	ผู้ปกครองแนะนำเรื่องเรียนตามแนวทางที่นักเรียนเป็นคนเลือก					
19	ผู้ปกครองไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาในเรื่องการเรียนให้กับนักเรียนได้					
20	ผู้ปกครองไม่พูดอะไรเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน แม้ว่านักเรียนจะทำคะแนนได้ดี					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	พฤติกรรมของนักเรียนปฏิบัติต่อ ผู้ปกครอง นักเรียนจะปรึกษาผู้ปกครองเป็นอันดับแรก เมื่อนักเรียนมีปัญหา					
2	นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายเวลาพูดคุยกับ ผู้ปกครอง					
3	เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนสามารถขอ คำแนะนำจากผู้ปกครองได้					
4	นักเรียนปฏิเสธคำสั่งของผู้ปกครอง					
5	นักเรียนเชื่อมั่นว่าผู้ปกครองเป็นบุคคลที่ ฟังพาได้					
6	เมื่อมีปัญหาในเรื่องต่างๆ นักเรียนจะไม่ ยอมเล่าให้ผู้ปกครองฟัง					
7	นักเรียนไม่กล้าซักถามถึงสิ่งที่นักเรียน สงสัยกับผู้ปกครอง					
8	นักเรียนรู้สึกไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครอง ซักถามเรื่องส่วนตัวของนักเรียน					
9	นักเรียนพยายามปกปิดผลการเรียนไม่ให้ ผู้ปกครองรับรู้					
10	นักเรียนไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครองได้ถามถึง เรื่องการเรียนของนักเรียน					
11	นักเรียนกับผู้ปกครองชอบไปไหนมาไหน ด้วยกันเสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
12	นักเรียนไม่สนใจคำตักเตือนของผู้ปกครอง					
13	นักเรียนพร้อมที่จะขอโทษเมื่อทำผิดกับ ผู้ปกครอง					
14	นักเรียนทะเลาะกับผู้ปกครองอยู่เป็นประจำ					
15	<u>พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อ นักเรียน</u> ผู้ปกครองไม่สนใจว่านักเรียนจะเรียน เกี่ยวกับอะไร					
16	ผู้ปกครองพานักเรียนไปไหนมาไหน ด้วยกันเสมอ					
17	ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับนักเรียน					
18	ผู้ปกครองให้คำปรึกษากับนักเรียนเมื่อ นักเรียนมีปัญหา					
19	ผู้ปกครองชมเชยนักเรียนเมื่อนักเรียนมีผล การเรียนที่ดี					
20	ผู้ปกครองไม่ไว้วางใจนักเรียนในการทำ กิจกรรมต่างๆ					
21	ผู้ปกครองชอบดูตาว่่ากล่าวนักเรียนอยู่เป็น ประจำ					
22	ผู้ปกครองจะพูดให้กำลังใจเมื่อนักเรียนมี เรื่องไม่สบายใจ					
23	ผู้ปกครองให้อภัยนักเรียน เมื่อนักเรียนทำ ความผิดพลาด					
24	ผู้ปกครองและนักเรียนมักมีกิจกรรมทำ ร่วมกัน เมื่อมีเวลาว่าง					
25	ผู้ปกครองไม่เคยให้คำปรึกษาใดๆกับ นักเรียน					
26	ผู้ปกครองรู้เห็นและยอมรับในกิจกรรม ต่างๆที่นักเรียนทำ					
27	ผู้ปกครองช่วยนักเรียนหาทางแก้ไข เมื่อ นักเรียนมีปัญหา					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของการเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	สถานที่เรียน					
1	ห้องเรียนมีมุมการเรียนรู้					
2	ห้องเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อย					
3	ในห้องเรียนมีการจัดบอร์ดนิทรรศการเกี่ยวกับวิชาความรู้ต่างๆ					
4	บอร์ดในห้องเรียนมีการปรับปรุงอยู่เสมอ					
5	ห้องเรียนมีบอร์ดความรู้ให้นักเรียนได้อ่านเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้					
6	ห้องเรียนไม่มีการปรับปรุงมุมการเรียนรู้ต่างๆ					
7	ห้องเรียนสกปรก					
8	ห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพอ					
	สื่อ อุปกรณ์การเรียน					
9	ห้องเรียนมีหนังสือเพียงพอ					
10	สื่อและอุปกรณ์การเรียนอยู่ในสภาพที่ดีพร้อมใช้งาน					
11	สื่อและอุปกรณ์การเรียนมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
12	หนังสือในห้องเรียนมีความเหมาะสมกับวัย ของนักเรียน					
13	เอกสารต่างๆในห้องเรียนไม่มีการปรับปรุง ให้ทันสมัย					
14	สื่อและอุปกรณ์ในห้องเรียนจัดเก็บไว้ไม่ เรียบร้อย					
15	นักเรียนสามารถนำสื่อและอุปกรณ์ใน ห้องเรียนมาใช้ได้ง่าย					
16	สื่อและอุปกรณ์ในห้องเรียนมีความเหมาะสม กับเนื้อหาวิชาความรู้ที่เรียน					
17	สื่อและอุปกรณ์ในห้องเรียนใช้งานยาก					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เมื่อนักเรียนอ่าน

ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	พฤติกรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติต่อครู นักเรียนให้เกียรติ และยกย่องครู					
2	นักเรียนมักขอคำปรึกษาจากครู					
3	นักเรียนตั้งใจฟังขณะที่ครูสอน					
4	นักเรียนไม่สนใจคำพูดของครู					
5	นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูอย่างเคร่งครัด					
6	นักเรียนมีความเบื่อหน่ายเมื่อครูสอน					
7	นักเรียนเชื่อถือในสิ่งที่ครูสอน					
8	เวลาพบครูนอกห้องเรียน นักเรียนจะทำความเคารพครู					
9	เวลานักเรียนมีปัญหาในการเรียนนักเรียน มักจะไปขอคำแนะนำจากครูเสมอ					
10	นักเรียนมักนิทาครูลับหลัง					
11	นักเรียนไม่ไว้วางใจในตัวครู					
12	นักเรียนไม่อยากเข้าเรียน					
13	นักเรียนเต็มใจให้ครูเป็นที่ปรึกษาเวลามีปัญหาด้านการเรียนและด้านส่วนตัว					
14	นักเรียนไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
15	<u>พฤติกรรมของครูที่ปฏิบัติต่อนักเรียน</u> ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน					
16	ครูให้ความช่วยเหลือนักเรียนเสมอ					
17	ครูไม่ค่อยมีเวลาให้กับนักเรียน					
18	ครูสามารถให้คำปรึกษากับนักเรียนได้ เมื่อนักเรียน มีปัญหา					
19	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น					
20	ครูไม่ใส่ใจในตัวนักเรียน					
21	ครูชอบต่อนักเรียน					
22	ครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน					
23	ครูมีความรักและความห่วงใยให้กับนักเรียน					
24	ครูมีความตั้งใจในการอบรมสั่งสอนนักเรียน					
25	เมื่อนักเรียนทำผิดพลาด ครูพร้อมที่จะให้อภัยเสมอ					
26	ครูเบื่อหน่ายที่จะสอนนักเรียน					
27	ครูให้กำลังใจนักเรียนในการเรียน					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เมื่อนักเรียนอ่าน

ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	นักเรียนเข้ากับเพื่อนได้ดี					
2	นักเรียนรู้สึกว่าคุณเพื่อน ไม่สนใจว่านักเรียนจะเสนอความคิดเห็นอะไร					
3	นักเรียนกับเพื่อน มีการช่วยเหลือพึ่งพากัน					
4	เมื่อนักเรียนมีปัญหา เพื่อนจะให้ความช่วยเหลือนักเรียน					
5	นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับเพื่อน					
6	นักเรียนชอบไปไหนมาไหนกับเพื่อนด้วยกันเสมอ					
7	นักเรียนคิดว่า ความรู้สึกของเพื่อน เป็นเรื่องเล็กน้อย					
8	นักเรียนและเพื่อนยอมรับสิทธิซึ่งกันและกัน					
9	นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในเรื่องต่างๆ					
10	นักเรียนชอบทะเลาะกับเพื่อน					
11	นักเรียนกับเพื่อน เรียนรู้ที่จะเป็นผู้ให้และผู้รับ					
12	นักเรียนไม่มีความไว้วางใจในตัวเพื่อนของนักเรียน					
13	นักเรียนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับเพื่อน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
14	นักเรียนปฏิเสธที่จะเข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อน					
15	นักเรียนกับเพื่อนมีความห่วงใยให้กันและกัน					
16	นักเรียนไม่สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนได้					
17	เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน นักเรียนจะพยายามปรับความเข้าใจกับเพื่อนให้เร็วที่สุด					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ฉันรู้สึกพึงพอใจหลายสิ่งหลายอย่างในตัวของฉัน					
2	ฉันใช้เวลาไม่นาน ในการทำความคุ้นเคยกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น					
3	ฉันเป็นคนที่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ					
4	ฉันมีความภาคภูมิใจในความเป็นตัวฉันเอง					
5	ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นกับฉัน ฉันยอมรับได้					
6	ฉันอยากเป็นคนอื่น ที่ไม่ใช่ตนเอง					
7	ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการคิดเพื่อฝันถึงเรื่องต่าง ๆ					
8	ฉันต้องให้คนอื่นมากคอยบอกเสมอว่าฉันต้องทำอะไรบ้าง					
9	ฉันภูมิใจที่ฉันเป็นคนมั่นใจในตนเอง					
10	ฉันมักตำหนิตนเองว่า ฉันทำอะไรก็ไม่ประสบความสำเร็จ					
11	ฉันรู้สึกภูมิใจที่ฉันเป็นคนมั่นใจในตนเอง					
12	ฉันมีความสุขในสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					
13	ฉันรู้สึกว่าตัวเองรู้สึกต่ำต้อย					
14	ฉันเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตัวเอง					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
15	ฉันภูมิใจที่ฉันสามารถดูแลตัวเองได้					
16	ใคร ๆ ที่อยู่ใกล้ฉันจะรู้สึกสนุกสนาน					
17	ฉันเป็นที่รู้จักอย่างดีในกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน					
18	ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดเห็นของฉัน					
19	ใคร ๆ มักชื่นชมคนอื่นมากกว่าฉัน					
20	ผู้อื่นไม่ชอบอยู่ร่วมกับฉัน					
21	ผู้อื่นชอบวิพากษ์วิจารณ์ฉันในทางที่ไม่ดี					
22	พ่อแม่/ผู้ปกครองคำนึงถึงความรู้สึกของฉัน					
23	พ่อแม่/ผู้ปกครองเข้าใจฉัน					
24	ฉันกับครอบครัวมีความสุขเมื่ออยู่ด้วยกัน					
25	คนที่บ้านให้ความสนใจฉัน					
26	ฉันรู้สึกหวาดกลัวที่จะต้องออกไปพูดหน้าชั้นเรียน					
27	ฉันรู้สึกดีเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน					
28	ฉันภูมิใจในผลการเรียนของตัวเอง					
29	ฉันทำสิ่งต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้ดีตามที่ฉันต้องการ					
30	ฉันภูมิใจในความสามารถของตนเอง					
31	ครูทำให้ฉันรู้สึกว่าฉันไม่ดีพอ					

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นและค่า (t)

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.771
2	3.795
3	4.771
4	3.000
5	2.925
6	2.592
7	3.108
8	3.326
9	7.638
10	3.130
11	4.677
12	2.575
13	7.190

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบุคลิกภาพ เท่ากับ 0.9256

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียน
ของผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.668
2	2.966
3	4.793
4	3.326
5	3.870
6	4.520
7	4.333
8	3.207
9	5.578
10	4.277
11	2.694
12	3.775
13	2.808
14	3.987
15	6.068
16	5.274
17	4.326
18	5.401
19	9.744
20	4.912

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองเท่ากับ 0.9598

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน
กับผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.461
2	8.582
3	4.965
4	4.583
5	3.742
6	10.370
7	15.794
8	5.700
9	7.514
10	4.771
11	5.916
12	9.979
13	4.583
14	4.771
15	2.121
16	4.320
17	5.274
18	5.656
19	2.876
20	7.222
21	10.370
22	4.204
23	4.710
24	5.706
25	4.583
26	5.916
27	4.583

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เท่ากับ 0.9800

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ ของการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.326
2	6.298
3	5.093
4	12.729
5	5.706
6	3.334
7	9.744
8	2.084
9	8.485
10	3.710
11	6.846
12	5.763
13	3.996
14	4.056
15	5.700
16	4.533
17	4.989

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน เท่ากับ 0.9679

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	7.222
2	5.189
3	6.251
4	4.710
5	5.916
6	2.121
7	9.744
8	8.775
9	9.165
10	4.583
11	4.461
12	4.204
13	4.571
14	3.529
15	9.362
16	9.262
17	2.986
18	4.204
19	3.890
20	3.266
21	3.130
22	3.319
23	5.239
24	6.614
25	6.251
26	4.583
27	5.401

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เท่ากับ 0.9827

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน
กับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	7.180
2	3.051
3	7.638
4	5.916
5	5.463
6	6.065
7	3.457
8	5.463
9	5.463
10	5.150
11	9.979
12	6.110
13	9.379
14	6.769
15	9.979
16	10.693
17	13.748

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เท่ากับ 0.9783

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.624
2	3.638
3	5.351
4	2.960
5	2.814
6	2.263
7	2.393
8	4.243
9	2.236
10	4.151
11	2.837
12	3.207
13	5.135
14	3.384
15	6.481
16	3.552
17	3.989
18	3.101
19	3.300
20	7.392
21	4.608
22	3.366
23	3.552
24	5.194
25	8.584
26	3.207
27	2.226
28	4.160
29	2.876
30	3.424
31	2.575

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองเท่ากับ 0.9670

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวจรัสพร ส่งอุบล
วันเดือนปีเกิด	2 ธันวาคม 2553
สถานที่เกิด	สมุทรสงคราม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	11/1 หมู่ 7 ถนนบ้านหมู่ที่ 7 ตำบลบางโทรัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดสามัคคีสุทธาวาส เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	ประถมศึกษาโรงเรียนเมืองสมุทรสาคร
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเกตุมวดีศรีวราราม สมุทรสาคร
พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาตอนปลาย (วิทย์-คณิต) โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาคร
พ.ศ. 2547	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร